

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023

PROJEKT 1.0.

Styczeń 2017

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt „Opracowanie Gminnego Program Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Świętokrzyskiego.

INICJATYWAŁOKALNA.PL

InicjatywaLokalna.pl

ul. Targowa 18/609, 25-520 Kielce

tel./fax 41 343 01 24

e-mail: biuro@inicjatywalokalna.pl

www.inicjatywalokalna.pl

Spis treści

Wstęp.....	5
I. Część wprowadzająca	8
1. Metodologia prac nad dokumentem	8
2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	11
II. Część diagnostyczno-analityczna.....	22
1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	22
2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	26
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	30
III. Część programowa	54
1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji	54
1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	54
1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	56
2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2016–2023.....	60
2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć	60
2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	77
2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	80
3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania..	90
IV. Część wdrożeniowa.....	92
1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	92
1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami	92
1.2. Harmonogram realizacji programu	95
1.3. <i>Public relations</i> dokumentu	98
2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu	100
2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości	100
2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	105
3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji	107
4. Procedura strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko oraz opiniowania przez właściwe instytucje	113
5. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	113
6. Sposób realizacji dokumentu a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie	114
6.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej	114
6.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	115

Spis fotografii.....	116
Spis map	116
Spis schematów	116
Spis tabel	116
Spis wykresów.....	117
Załącznik	118

Wstęp

Rewitalizacja stanowi odpowiedź na szereg zjawisk kryzysowych występujących na obszarach gmin, takich jak degradacja techniczna oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W związku z tym niezbędne jest planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych odpowiadających na zidentyfikowane problemy oraz potencjały danego obszaru zdegradowanego, a także wynikającą z nich skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), rewitalizacja stanowi „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji (...)”.

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *gminny program rewitalizacji*, który jest inicjowany, sporządzany oraz uchwalany przez Radę Miejską na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Jest to „wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji”¹. Dokument obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych), ponieważ tylko taka różnorodna konstrukcja warunkuje osiągnięcie efektów.

Objęcie danego obszaru zdegradowanego Gminnym Programem Rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, Warszawa, 02.08.2016, s. 7–8.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023 (zwany dalej GPR) stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji*, *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, wydanymi przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku, a także z uwzględnieniem zapisów dotyczących obszaru strategicznej interwencji państwa „miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji” zawartych w rozdziale 3.1.3 *Umowy Partnerstwa*².

Dokument składa się z czterech zasadniczych części, a mianowicie: części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania dokumentu oraz jego uwarunkowania zewnętrzne, tj. strategiczno-programowe, które wskazują na powiązanie rewitalizacji z całościową wizją rozwoju gminy.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje metodologię delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz określenie ich zasięgów przestrzennych poprzez wskazanie przebiegu granic na terenie gminy. Ponadto zawiera szczegółową diagnozę wyznaczonego obszaru rewitalizacji w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej wraz ze skwantyfikowanymi danymi i ich analizą w celu przedstawienia skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Część programowa przedstawia najważniejsze założenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Połaniec w latach 2016–2023, tj. wizję wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego, misję, cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań mającymi na celu eliminację lub ograniczenie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystanie potencjałów lokalnych. Ponadto zostały tutaj zawarte podstawowe (główne) oraz uzupełniające (komplementarne) projekty rewitalizacyjne powiązane ze sobą i wspólnie oddziałujące na obszar rewitalizacji. Ważnym elementem są również szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem różnych źródeł ich finansowania.

² *Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, grudzień 2015.

Część wdrożeniowa składa się z systemu realizacji (wdrażania) dokumentu, a także systemu monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu w reakcji na zmiany w otoczeniu. Ponadto w niniejszej części zawarte zostały mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i innych podmiotów oraz grup nieformalnych aktywnych na terenie gminy na każdym etapie procesu rewitalizacji, tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Przedstawiony został tutaj również przebieg procesu opiniowania dokumentu przez instytucje zewnętrzne oraz procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ostatnim elementem jest sposób realizacji założeń dokumentu w odniesieniu do polityki mieszkaniowej oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminie wraz z załącznikiem graficznym wskazującym na kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji.

I. Część wprowadzająca

1. Metodologia prac nad dokumentem

Metodologię sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji warunkowały przede wszystkim *Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), a także obowiązujące *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, wydane przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku.

Dokument opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy we wszystkich etapach prac, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Na wybór takiego podejścia decydujący wpływ miała idea rewitalizacji, w której kluczową rolę odgrywa realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.

Metodologia prac obejmowała dwie zasadnicze części, składające się na efekt końcowy w postaci dokumentu *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023*, a mianowicie:

- I. *Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec* – obejmowało następujące etapy:
 - 1) zgromadzenie danych statystycznych do diagnozy w podziale na ustalone jednostki referencyjne gminy (sołectwa i obszary miasta) we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej zarówno z Urzędu Miasta i Gminy Połaniec, jak i instytucji zewnętrznych;
 - 2) wykonanie wielokryterialnej analizy przestrzennej ustalonych wskaźników oraz opracowanie diagnozy gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z mapami poglądowymi koncentracji problemów we wszystkich ww. sferach;
 - 3) przeprowadzenie w dniach od 15.06.2016 roku do 14.07.2016 roku konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec wraz z opracowaną diagnozą gminy oraz mapami przedstawiającymi granice ww. obszarów;

- 4) przedstawienie Radzie Miejskiej w Połańcu przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy wraz z projektem uchwały, diagnozą gminy na potrzeby wyznaczenia ww. obszarów i mapami przedstawiającymi ich granice w skalach 1:5 000 i 1:2 000 z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu *Ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo Geodezyjne i Kartograficzne*, a także informacją podsumowującą przeprowadzone konsultacje społeczne;
 - 5) podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Połańcu *Uchwały nr XXVII/175/2016 z dnia 18 lipca 2016 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec*;
 - 6) przekazanie ww. uchwały oraz jej opublikowanie w dniu 08.08.2016 roku wraz z załącznikami, tj. diagnozą gminy i mapami obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego jako poz. 2547, z uwagi na fakt, że jest to akt prawa miejscowego.
- II. *Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z przeprowadzeniem procesu zaopiniowania dokumentu i Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko* – obejmowało następujące etapy:
- 1) podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Połańcu *Uchwały nr XXVIII/179/2016 z dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023* (po 14 dniach niezbędnych na uprawomocnienie się uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec, która jest aktem prawa miejscowego);
 - 2) ogłoszenie o podjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (polaniec.bip.gov.pl w zakładce „Ogłoszenia” w dniu 25.08.2016 roku), w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości (na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy Połaniec w dniu 25.08.2016 roku);
 - 3) przeprowadzenie różnorodnych form partycypacji społecznej służących wspólnemu wypracowaniu przez wszystkich interesariuszy rewitalizacji głównych założeń dokumentu (wizji, misji, celów, kierunków działań), a także „zbudowaniu” bazy

planowanych do realizacji projektów (w tym partnerskich), mających na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego;

- 4) opracowanie i przeprowadzenie konsultacji założeń projektu 1.0 dokumentu z Komitetem Rewitalizacji;
- 5) opracowanie i przeprowadzenie zewnętrznych konsultacji społecznych projektu 1.0 dokumentu;
- 6) wystąpienie o zaopiniowanie projektu GPR przez instytucje wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii w ciągu 14 dni – terminu ustalonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec;
- 7) wystąpienie z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji;
- 8) przekazanie i uchwalenie projektu dokumentu na sesji przez Radę Miejską w Połańcu.

Szczegółowy opis działań partycypacyjnych przeprowadzonych na poszczególnych etapach prac przedstawiono w rozdziale 3 części IV niniejszego dokumentu pn. *Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji*.

Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych oraz kluczowych dla rozwoju gminy partnerów z sektorów społecznego i gospodarczego przy współudziale (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców wyznaczonego obszaru, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym komplementarność z celami, działaniami czy priorytetami innych dokumentów wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji. Zestawienie dokumentów ponadlokalnych wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do ponadlokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie GPR do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ³
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<i>Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</i> Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych: <i>CEL 1</i> Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata. <i>CEL 4</i> Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne. <i>CEL 5</i> Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.
POZIOM KRAJOWY		
2.	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<i>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:</i> Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: <i>Cel 3</i> Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: <i>Cel 6</i> Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; <i>Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:</i> Rozwój regionalny: <i>Cel 8</i> Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; <i>Obszar Efektywności i sprawności państwa:</i> Kapitał społeczny: <i>Cel 11</i> Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

³ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmiennionej formie.

3.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	<i>Obszar strategiczny:</i> Sprawne i efektywne państwo, <i>Cel 3</i> Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, <i>kierunek interwencji:</i> rozwój kapitału społecznego. <i>Obszar strategiczny:</i> Konkurencyjna gospodarka, <i>Cel 4</i> Rozwój kapitału ludzkiego, <i>kierunki interwencji:</i> zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. <i>Obszar strategiczny:</i> Spójność społeczna i terytorialna, <i>Cel 1</i> Integracja społeczna, <i>kierunki interwencji:</i> zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
4.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<i>Cel strategiczny:</i> Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. <i>Cel 2.</i> Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. <i>Kierunek działań polityki przestrzennej:</i> Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. <i>Działanie:</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.
5.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<i>Cel główny:</i> Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. <i>Cel 2</i> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
6.	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<i>Wizja:</i> Polska Wschodnia makroregionem dynamicznie rozwijającym się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, stopniowo i systematycznie poprawiającym swoją pozycję rozwojową i konkurencyjną w kraju oraz w Unii Europejskiej. <i>Cel główny:</i> Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej. <i>Obszar strategiczny 2:</i> Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego. <i>Kierunek działań:</i> Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy i Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.
7.	Krajowa Polityka Miejska 2023	Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. <i>Cel szczegółowy 3</i> Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne). <i>Cel szczegółowy 4</i> Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia (miasto konkurencyjne). Jednym z wątków tematycznych jest rewitalizacja, w którym wskazane zostało, że: „najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować

		przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością”.
POZIOM REGIONALNY		
8.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	<i>Wizja Strategii:</i> Świętokrzyskie – region zasobny w kapitał i gotowy na wyzwania. <i>Misja Strategii:</i> pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska. <i>Cel strategiczny 1.</i> Koncentracja na poprawie Infrastruktury regionalnej. 1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w Regionie. 1.3 Rozwój harmonijny i ład przestrzenny czyli nie zapominajmy o tym co już jest. <i>Cel strategiczny 3.</i> Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki. 3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości. <i>Cel strategiczny 6.</i> Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu. 6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce. 6.4 Ochrona cennych zasobów przyrodniczych (ochrona obszarów uzdrowiskowych; tworzenie infrastruktury zielonej oraz utrzymanie i powiększanie zasobów i powierzchni leśnych).
9.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	<i>Misja:</i> Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług. <i>Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego:</i> Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu. <i>Cel warunkujący 1.</i> Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. <i>Priorytety polityki przestrzennej:</i> Kształtowanie warunków przestrzennych do dywersyfikacji przedsiębiorczości, rozwoju sektora MSP oraz utrwalania specjalizacji gospodarczej; Rewitalizacja zdegradowanych terenów i dzielnic przemysłowych. <i>Cel warunkujący 2.</i> Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i powiązań funkcjonalnych sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą. <i>Priorytety polityki przestrzennej:</i> Poprawa jakości życia mieszkańców drogą zwiększania dostępności do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług, zwłaszcza na obszarach niedosłużonych; Wzrost konkurencyjności miast średnich poprzez wzmacnianie tkanki miejskiej,

		rewitalizację historycznych centrów oraz kształtowanie funkcji subregionalnych, sprzyjających integracji społecznej; Wspieranie rozwoju ośrodków peryferyjnych i pełniących funkcje miast-bram, drogą poprawy wykorzystania potencjałów endogenicznych i specyficznych walorów kulturowych. <i>Cel warunkujący 3.</i> Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy. <i>Priorytety polityki przestrzennej:</i> Kształtowanie optymalnych relacji: mieszkanie – usługi – praca – rekreacja i wypoczynek, w różnych skalach obszarowych; Wsparcie działań, służących ograniczaniu depopulacji oraz emigracji młodych wykształconych osób, zwłaszcza z obszarów stagnacji, m.in. drogą odbudowy lokalnych rynków pracy. <i>Cel warunkujący 4.</i> Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. <i>Priorytety polityki przestrzennej:</i> Przywracanie równowagi przyrodniczej na obszarach zdegradowanych; Rozwój komunalnej infrastruktury ochrony środowiska; Minimalizacja zagrożenia hałasem w miastach i w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów; Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne wkomponowanie zabytków w przestrzeń turystyczną. <i>Cel warunkujący 5.</i> Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług. <i>Priorytet polityki przestrzennej:</i> Zapewnienie wysokiego standardu dostępności do usług publicznych we wszystkich skalach obszarowych. <i>Cel warunkujący 6.</i> Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego. <i>Priorytet polityki przestrzennej:</i> Stworzenie nowoczesnych, niezawodnych systemów infrastruktury energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. <i>Cel warunkujący 7.</i> Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego. <i>Priorytet polityki przestrzennej:</i> Preferencje dla regeneracji zabudowy, powtórnego zagospodarowania terenów.
POZIOM SUBREGIONALNY		
10.	Strategia Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2016–2025	<i>Wizja Strategii:</i> Ziemia Staszowska w nurcie europejskich przemian technologicznych i społecznych. <i>Cel generalny strategii:</i> Tworzenie optymalnych warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu. <i>Cel strategiczny 1.</i> Wyzwalanie inicjatyw w zakresie przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego powiatu oraz przeciwdziałanie bezrobociu. <i>Cel operacyjny 1.1.</i> Tworzenie korzystnych warunków inwestowania w oparciu o potencjał energetyczny powiatu, z zachowaniem ulg i preferencji. Promocja obszarów inwestycyjnych, pozyskiwanie inwestorów. <i>Cel operacyjny 1.2.</i> Rozwój działalności gospodarczej w różnych formach organizacyjnych i prawnych, w tym w partnerstwie publiczno-prywatnym oraz w formie podmiotów ekonomii społecznej. Szkolenie pracowników administracji i pedagogów. <i>Cel operacyjny 1.3.</i> Podejmowanie inicjatyw gospodarczych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym we współpracy ze Strefami Ekonomicznymi. <i>Cel operacyjny 1.4.</i> Współpraca z organizacjami otoczenia biznesu. Wsparcie nowo powstających firm, transferu technologii oraz usług finansowych. Tworzenie Inkubatorów Przedsiębiorczości. <i>Cel operacyjny 1.5.</i> Inwestycje w oparciu o fundusze unijne na rozwój i nowe technologie, w tym na produkcję energii odnawialnej.

		<i>Cel strategiczny 2.</i> Rozbudowa infrastruktury drogowej, gospodarczej, technicznej i informatycznej. <i>Cel operacyjny 2.2.</i> Rozbudowa obszarów inwestycyjnych i pod budownictwo mieszkaniowe. <i>Cel operacyjny 2.3.</i> Realizacja inwestycji teleinformatycznych, wspieranie projektów likwidacji wykluczenia cyfrowego na terenach wiejskich. <i>Cel operacyjny 2.3.</i> Poprawa systemu komunikacyjnego dla ruchu towarowego, pasażerskiego i pieszego. Budowa parkingów i dworców. <i>Cel operacyjny 2.5.</i> Rozbudowa sieci zaopatrzenia w gaz, uzupełnienie brakujących odcinków w systemie wod.-kan. <i>Cel operacyjny 2.7.</i> Rozbudowa bazy w obszarze polityki społecznej i opieki zdrowotnej. <i>Cel operacyjny 2.8.</i> Rewitalizacja Rynków miejscowości z nadaniem im nowych funkcji. <i>Cel strategiczny 3.</i> Ochrona środowiska, racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, aktywizacja rolnictwa oraz obszarów wiejskich. <i>Cel operacyjny 3.2.</i> Podnoszenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz paliw alternatywnych. Modernizacja i termomodernizacja obiektów i budynków. <i>Cel operacyjny 3.3.</i> Wspieranie działań ograniczających emisję zanieczyszczeń. Tworzenie warunków umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych. <i>Cel strategiczny 4.</i> Opieka zdrowotna, pomoc społeczna i psychologiczna, wsparcie osób z dysfunkcjami. <i>Cel operacyjny 4.3.</i> Poprawa możliwości zabezpieczenia potrzeb środowiska osób: starszych, z depresją, nałogami, zagrożonych patologiami i wykluczeniem społecznym. <i>Cel operacyjny 4.4.</i> Doskonalenie oraz poszerzenie zakresu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz w podeszłym wieku. Stworzenie kompleksowego programu opieki z możliwością objęcia nią wszystkich potrzebujących z terenu powiatu. <i>Cel operacyjny 4.5.</i> Stworzenie na bazie stowarzyszeń i wolontariatu programu działań na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją i biedą, euro sierot i z rodzin patologicznych. <i>Cel strategiczny 5.</i> Rozwój nauki i oświaty, upowszechnianie sportu i zdrowego trybu życia. Troska o zachowanie dóbr kultury. <i>Cel operacyjny 5.1.</i> Rozwój oświaty w oparciu o szkoły wszystkich szczebli. Dostosowywanie programów nauczania do wymagań rynku pracy. <i>Cel operacyjny 5.2.</i> Poprawa materialnej bazy kształcenia, rozbudowa obiektów, realizacja remontów i zakup wyposażenia. Informatyzacja kształcenia. <i>Cel operacyjny 5.3.</i> Wspieranie działalności związków sportowych oraz klubów, organizowanie rozgrywek i festynów oraz innych imprez o charakterze masowym. <i>Cel operacyjny 5.5.</i> Działania zmierzające do zachowania dóbr kultury, zapobieganie dewastacji zabytków i pomników przyrody. Prowadzenie działalności edukacyjnych i promocyjnych dotyczących dziedzictwa kulturowego. <i>Cel operacyjny 5.6.</i> Budowa ścieżek edukacyjnych, domów kultury oraz świetlic. <i>Cel operacyjny 5.7.</i> Remont i konserwacja zabytków oraz tworzenie produktów turystycznych. <i>Cel strategiczny 6.</i> Poprawa bezpieczeństwa obywateli, przeciwdziałanie zagrożeniom.
--	--	---

		<i>Cel operacyjny 6.2.</i> Tworzenie należytych warunków do sprawnego funkcjonowania służb odpowiedzialnych za sprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa obywateli, głównie policji, państwowej i ochotniczej straży pożarnej oraz inspektoratów powiatowych. <i>Cel operacyjny 6.3.</i> Modernizacja i termomodernizacja bazy lokalowej i zakup sprzętu, w tym łączności dla wprowadzania nowych technologii w zakresie ratownictwa i w systemach ostrzegania. Budowa nowych budynków dla potrzeb służb. <i>Cel operacyjny 6.4.</i> Poprawa stanu dróg w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa, a także infrastruktury w miejscach rekreacji i wypoczynku.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012–2020*⁴ wskazuje, że głównym problemem na terenie Gminy Połaniec jest „mała ilość i atrakcyjność nowych miejsc pracy na terenie gminy”, czego skutkami są m.in.: „mała liczba nowych mieszkańców osiedlających się na terenie gminy” oraz „migracja młodzieży do dużych ośrodków miejskich”⁵.

Strategia określa, że problem ten można rozwiązać poprzez osiągnięcie dwóch celów głównych: „Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Miasta i Gminy Połaniec” oraz „Wzrost liczby mieszkańców w Mieście i Gminie Połaniec”⁶.

Do zakresu działań zmierzających do osiągnięcia ww. celów zaliczono m.in. „Opracowanie i wdrożenie Strategii Marki Połaniec”, „Przeprowadzenie kampanii promocji gospodarczej regionu”, „Rozbudowa istniejących i budowa nowych terenów inwestycyjnych”, „Stworzenie stabilnej i konkurencyjnej oferty zakupu/dzierżawy”, „Prowadzenie stałych badań potrzeb inwestorów i konkurencyjności oferty”, „Utworzenie przez samorząd podmiotu zajmującego się szeroko rozumianą obsługą inwestorów”, „Tworzenie miejsc pracy dla osób, które chcą pracować ale nie mają i nie będą mieć specjalistycznych kwalifikacji – praca niezbędnym elementem stylu życia, nawet w tzw. „prostych” zawodach”, „Budowa placów targowych, przede wszystkim w Ruszчы”, „Stworzenie absolwentom szkół ponadgimnazjalnych oraz studentom dogodnych warunków do założenia działalności gospodarczej”, „Kreowania powstania podmiotów świadczących usługi osobom w wieku poprodukcyjnym oraz dla firm inwestujących w regionie i ich pracowników”, „Opracowanie oferty inwestycyjnej adresowanej do osób prowadzących lub

⁴ Strategia Rozwoju przyjęta Uchwałą nr XLVI/307/2013 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 26 września 2013 roku.

⁵ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012–2020*, s. 15.

⁶ jw., s. 16.

chcących rozpocząć prowadzenie działalności turystycznej i okółoturystycznej” czy „Organizacja małych wydarzeń integrujących mieszkańców wokół tradycji i historii regionu”⁷.

W dokumencie zaznaczono, że jednym z działań mających przyczynić się do rozwiązania celu operacyjnego 2.3 *Region jest atrakcyjny do mieszkania* jest „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych Miasta i Gminy Połaniec”⁸. Z uwagi na to, że teren ten stanowi centrum społeczno-gospodarcze gminy, rewitalizacja poprzez kumulację działań w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej realizować będzie zawartą w Strategii Rozwoju misję rozwoju gminy, tj. „Innowacyjne i partnerskie zarządzanie wzmacnia konkurencyjność i atrakcyjność regionu Połańca oraz stwarza możliwości wykorzystania jego energii przez ludzi chcących odnosić sukcesy gospodarcze i społeczne, jednocześnie zaspakajając potrzeby mieszkańców”. W efekcie wszystkie działania rewitalizacyjne odgrywać będą kluczową rolę w rozwoju całej gminy, przyczyniając się do osiągnięcia wizji rozwoju w 2020 roku: „Połaniec – region pełen energii”⁹.

Z diagnozy w zakresie sfery społecznej zawartej w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015–2020*¹⁰ wynika, że największymi problemami na terenie gminy są: starzenie się społeczności lokalnej, bezrobocie, dysfunkcyjność rodzin w zakresie opiekuńczo-wychowawczym, niepełnosprawność oraz uzależnienia oraz przemoc w rodzinie”¹¹. Wszystkie te patologie społeczne stanowią zagrożenie dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Największa ich kumulacja została zidentyfikowana na wyznaczonym obszarze rewitalizacji na terenie Miasta Połaniec. Do poprawy sytuacji przyczynią się kompleksowe działania rewitalizacyjne, realizujące następujące cele strategiczne postawione w ww. dokumencie:

- „Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób w wieku senioralnym”,
- „Tworzenie osobom niepełnosprawnym oraz długotrwale lub ciężko chorym w Mieście i Gminie Połaniec warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej na miarę ich możliwości i potrzeb”,

⁷ *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012–2020*, s. 20–26.

⁸ *ibid.*, s. 28.

⁹ *ibid.*, s. 18.

¹⁰ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015–2020* została przyjęta Uchwałą nr V/22/2015 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 stycznia 2015 roku.

¹¹ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015–2020*, s. 87.

- „Rozwój systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec”,
- „Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie i problemów z nim związanych oraz utrzymanie i wzmacnianie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy na terenie Miasta i Gminy Połaniec”.

Wdrożenie wszystkich planów rewitalizacyjnych przyczyni się również do osiągnięcia misji rozwoju społecznego gminy, która została sformułowana w następujący sposób: „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie osób i rodzin podlegających wykluczeniu społecznemu”¹².

Powyższe założenia rewitalizacji społecznej potwierdzają również roczne i wieloletnie programy tematyczne w zakresie polityki społecznej realizowane przez Gminę Połaniec, tj.: *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok*¹³ oraz *Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2016–2018*¹⁴.

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny jest: „Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”. Cel ten ma być osiągnięty przez działania różnych podmiotów, m.in.: Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, Policji, Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, Placówki Oświatowej, Sądu Rodzinnego, Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie, Placówki Służby Zdrowia – w wyniku realizacji poniższych celów szczegółowych, które w pełni wpisują się w ideę rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, tj.:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
2. Zapewnienie szczegółowej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
3. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

¹² *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015–2020*, s. 85.

¹³ *Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 r.* przyjęty Uchwałą nr III/10/2014 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 17 grudnia 2014 roku.

¹⁴ *Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2016–2018* przyjęty Uchwałą nr XIX/124/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 stycznia 2016 roku.

Program zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie Miasta i Gminy Połaniec¹⁵.

Główne założenia *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok* zakładają m.in.: zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz doskonalenie metod i zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami, ograniczenie rozmiarów negatywnych skutków o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym związanych z nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Działania te nakierowane są na zmiany postaw społeczności lokalnej, a w szczególności dzieci, młodzieży oraz na pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom, a jednocześnie realizują cele społeczne procesu rewitalizacji.

W związku z powyższym ww. dokumenty stanowią podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców zaprojektowanych interwencji społecznych, które przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są wykluczeni społecznie oraz zagrożeni marginalizacją, co w konsekwencji doprowadzi do integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.

Podstawowym dokumentem ustalającym i określającym politykę zagospodarowania przestrzennego jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Połaniec*¹⁶, które określa, że kierunki zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Połaniec to sukcesywne osiąganie przyjętych celów poprzez rozwój procesów urbanizacyjnych, realizowanych jako różnorodne funkcje nadawane określonym obszarom.

Głównymi celami strategicznymi rozwoju gminy są¹⁷:

- 1) Wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie miasta i gminy Połaniec;
- 2) Wzrost liczby mieszkańców w mieście i gminie Połaniec.

Osiągnięcie tych celów uwarunkowane jest osiągnięciem wymogów związanych z priorytetami rozwoju¹⁸:

- 1) Kreowanie klimatu przyjaznego przedsiębiorczości.
- 2) Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

¹⁵ *Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Połaniec*, s. 9.

¹⁶ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Połaniec* zmienione Uchwałą nr XXXI/199/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 października 2016 roku.

¹⁷ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Połaniec*, s. 7.

¹⁸ jw., s. 7.

- 3) Promocja regionalnego produktu turystycznego.
- 4) Współpraca i partnerstwo organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i samorządu na rzecz rozwoju regionu.
- 5) Ułatwienie dostępu i zwiększenie jakości usług publicznych świadczonych w regionie.
- 6) Wzrost atrakcyjności zamieszkania.

Zgodnie z powyższym, podczas wdrażania procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zlokalizowanym na terenie Gminy Połaniec realizowane będą przede wszystkim następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego¹⁹:

- 1) Zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości kulturowych miasta oraz racjonalne i efektywne ich wykorzystanie.
- 2) Utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania.
- 3) Rozwijanie urządzeń usługowych, w tym usług podstawowych związanych z poszczególnymi zespołami zabudowy mieszkaniowej oraz wyspecjalizowanych usług ponadpodstawowych, w tym centrotwórczych, grupowanych w głównym ośrodku usługowym miasta.
- 4) Ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenu, zachowanie i urządzenie zespołów zieleni miejskiej.
- 5) Ochrona dolin i otoczenia cieków.
- 6) Wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia komunikacyjne.
- 7) Rozwijanie działalności gospodarczej – produkcyjnej, składowej, usługowej oraz urządzeń technicznej obsługi miasta, pod warunkiem ich nieuciążliwości w stosunku do otoczenia.
- 8) Przygotowywanie terenów właściwych dla rozmaitych rodzajów działalności gospodarczej, w drodze porządkowania spraw własnościowych, wykupu terenów oraz wyposażania ich w komunikację i infrastrukturę techniczną.
- 9) Ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenu, obejmująca poprawę stanu sanitarnego i funkcjonowania przyrody, w drodze ochrony ciągów ekologicznych i ekosystemów mających wpływ na funkcjonowanie przyrody

¹⁹ jw., s. 11–13.

i odtwarzanie jej zasobów oraz hamowanie procesów niszczących oraz odnowa i wzbogacanie przyrody na obszarach zdegradowanych.

- 10) Udostępnianie terenów dla turystyki krajoznawczej i form rekreacji odpowiednich w stosunku do właściwości poszczególnych fragmentów terenu.

II. Część diagnostyczno-analityczna

1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologię wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz szczegółowy przebieg procesu diagnostycznego gminy zawiera *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Połaniec*²⁰. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ww. ustawy i Wytycznych, które wskazują na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

²⁰ Diagnoza stanowi załącznik 3. do Uchwały nr XXVII/175/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 18 lipca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2016 r. poz. 2947).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy”²¹.

W związku z powyższym w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gmina Połaniec podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym na terenie wiejskim gminy przyjęto podział na sołectwa, natomiast na terenie Miasta Połaniec wzięto pod uwagę podział na 3 obszary. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w przeprowadzonej diagnozie dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Połaniec z podziałem na jednostki strukturalne w *Diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec*. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto 33 wskaźniki ustalone na podstawie danych statystycznych gromadzonych w zasobach Urzędu Miasta i Gminy Połaniec, Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu i instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach oraz Urzędu Statystycznego w Kielcach, a także ogólnodostępnych danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi.

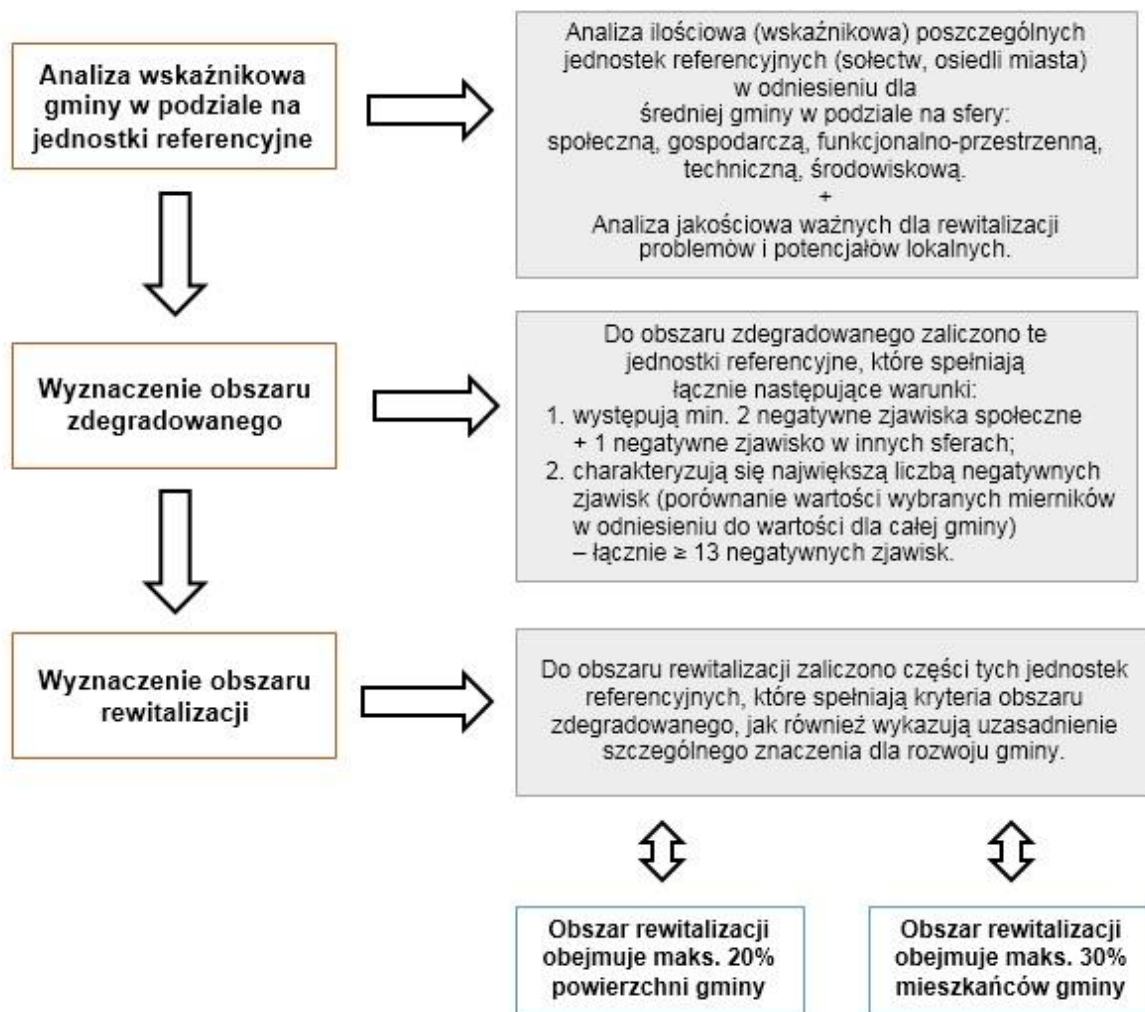
²¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, s. 6–7.

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Zgodnie z powyższym wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Połaniec przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Polaniec

Źródło: Opracowanie własne

2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto ust. 2 wskazuje, że „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 13 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Połaniec obejmuje sołectwa: Zdzieci Stare (18), Kraśnik (16), Okrągła-Luszyca (16), Zrębin (15), Brzozowa (14), Kamieniec (14), osiedle nr 1 na terenie Miasta Połańca (13) oraz fragmenty osiedla nr 2 i nr 3 na terenie Miasta Połańca i sołectwa Winnica – wskazane z uwagi na lokalizację na tym terenie instytucji pełniących funkcje społeczne i świadczących swoje usługi na rzecz całej gminy oraz miejsca o znaczeniu historycznym i kulturowym.

Wskazany obszar zajmuje 44,23 km², co stanowi 57,99% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 8 279 osób, tj. 68,25% ogółu mieszkańców gminy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

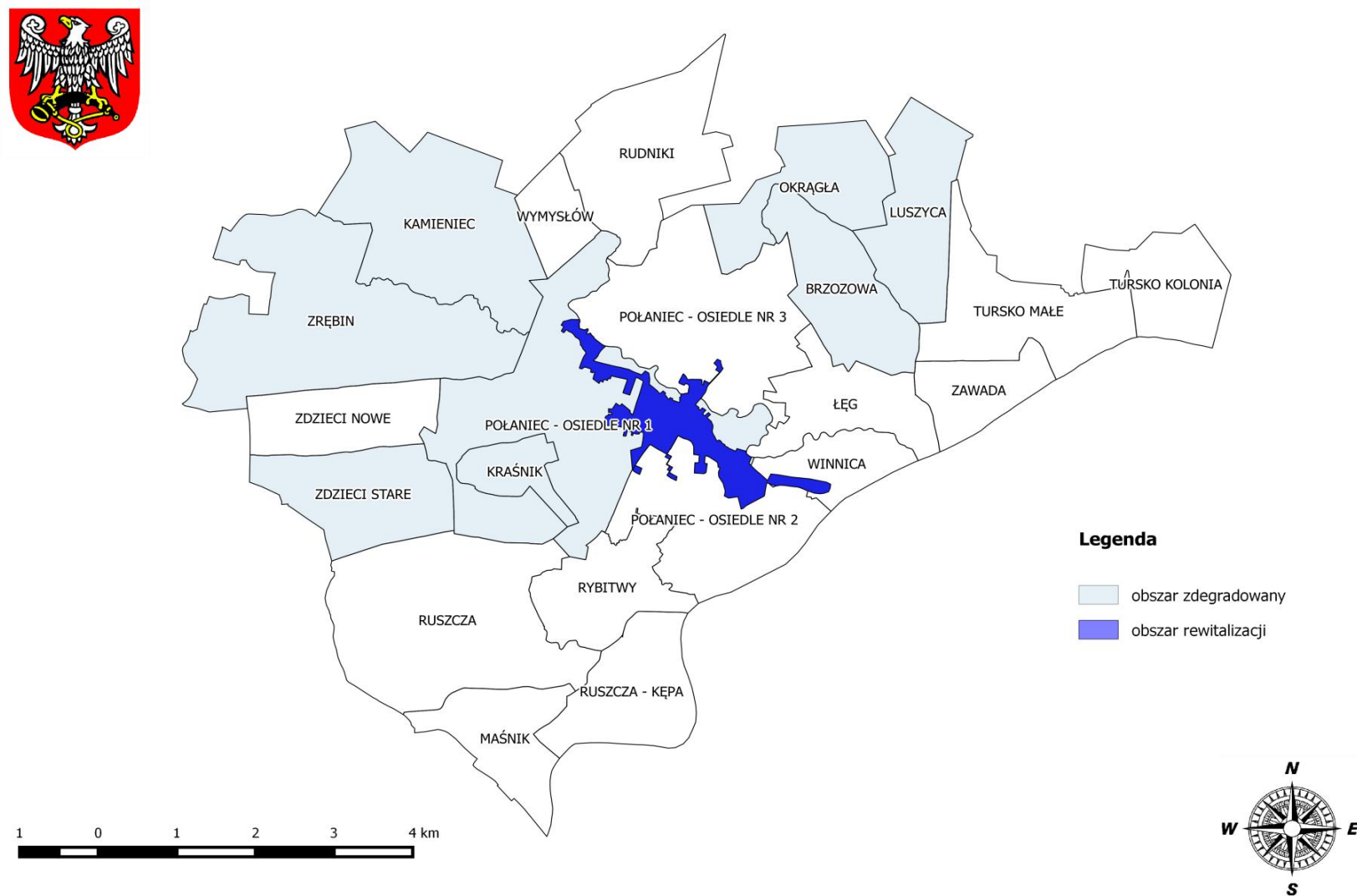
W związku z art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz technicznej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji, który jest częścią osiedla nr 1 i nr 2 w mieście Połaniec oraz sołectwa Winnica. Granica obszaru przebiega wzdłuż fragmentu ul. Leśnej i ul. Zrębińskiej (od ul. Leśnej do ul. Ogrodowej), następnie ul. Ogrodową, na zachód ul. Krakowską Małą, ul. Miłą i na wschód fragmentem ul. Krakowskiej Dużej, kolejno ul. Topolową, ul. Źródlaną, ul. Targową do ul. Krakowskiej, dalej częścią ul. Lipowej (obejmując teren Warsztatu Terapii Zajęciowej), następnie zawraca ul. Krakowską do ul. Stefana Czarnieckiego (z małym placem targowym – zieleniak), kolejno obejmuje obszar Muszli Koncertowej, po czym zawraca ul. Hugona Kołłątaja i przebiega wzdłuż północnej i wschodniej granicy Osiedla Energetyków (częściowo ul. Tadeusza Kościuszki), wchodzi w ul. Generała Józefa Zajączka, a następnie otacza teren Publicznego Gimnazjum nr 1 im. Królowej Jadwigi i Publicznej Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Żapniowskiej, po czym zawraca i biegnie wzdłuż ul. Generała Józefa Zajączka do ul. Generała Antoniego Józefa Madalińskiego (wraz z terenem Przedszkola Publicznego), kolejno ul. Wincentego Witosa (wraz z terenem Ośrodka Sportu i Rekreacji), dalej obejmuje teren Kopca Kościuszki i skarpy wiślanej, biegnąc wzdłuż ul. Nadwiślańskiej w miejscowości Winnica, następnie ul. Mielecką i ul. Partyzantów do ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Osiecką, aż do budynku Komisariatu Policji przy ul. Wyzwolenia, następnie obejmuje teren Przedszkola Publicznego Filia nr 2 przy ul. Kościelnej, dalej zawraca ul. Osiecką i biegnie wzdłuż cmentarza parafialnego ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, fragmentem ul. Staszowskiej, ul. Kościelną, ul. 11 Listopada, a następnie terenami przyległymi do ul. Zrębińskiej, obejmując zalew przy ul. Leśnej.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 1,99 km² (2,61% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 1 867 mieszkańców (15,39% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

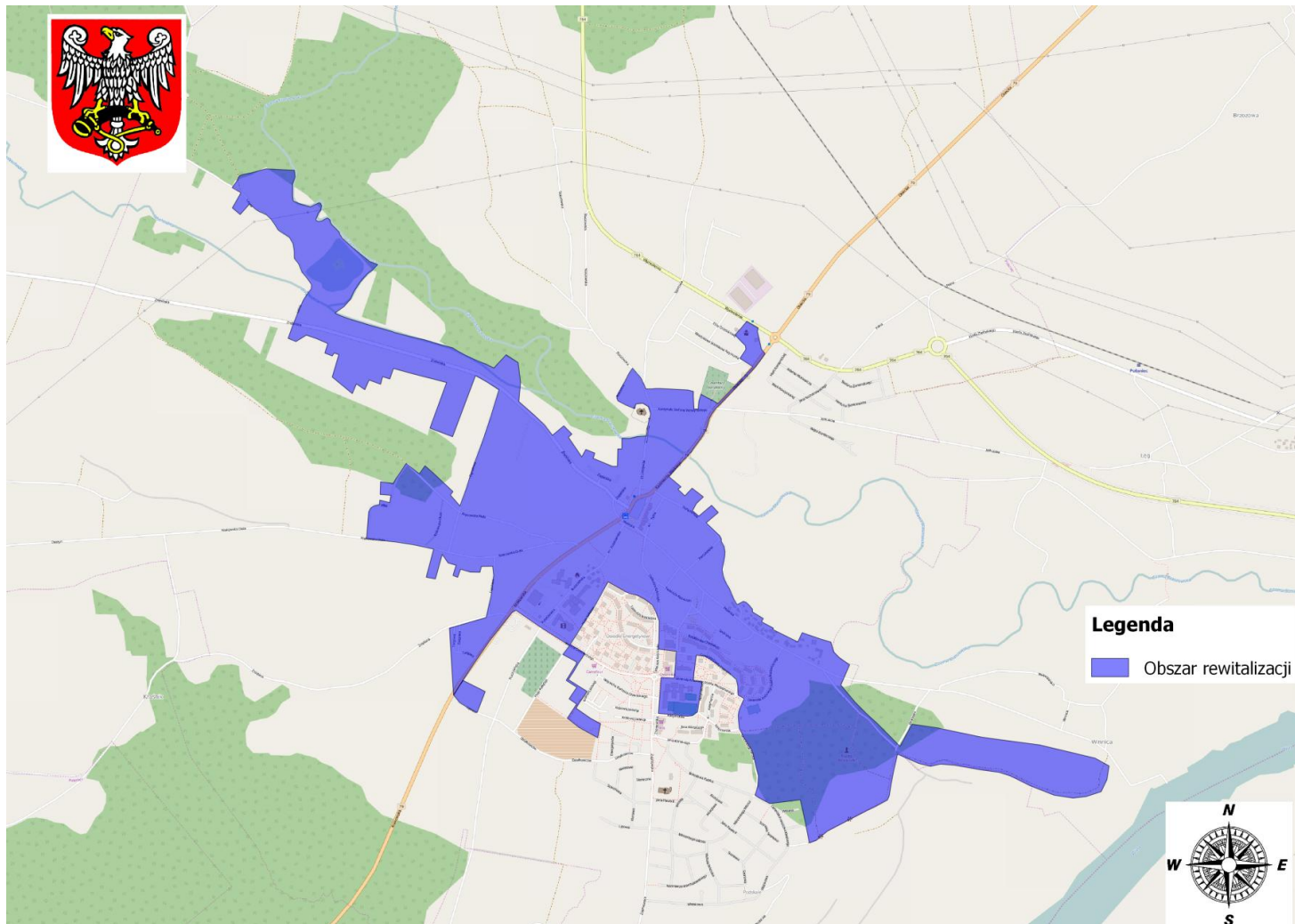
Lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawia mapa 1, natomiast szczegółowy przebieg granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec prezentuje mapa 2.

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Polaniec

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Polanec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Jednym z najważniejszych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji, wynikającym z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji jest „szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (...) obejmująca analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”.

Zgodnie z powyższym pogłębiona diagnoza wyznaczonego obszaru obejmowała sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Problemy analizowane w ramach wszystkich aspektów wzajemnie się przenikają i podział na sfery tematyczne ma charakter umowny. Takie szerokie rozpoznanie oraz identyfikacja skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych, a także zdiagnozowanie potencjałów obszaru rewitalizacji, których uruchomienie istotne jest do powodzenia procesów rewitalizacji, pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji

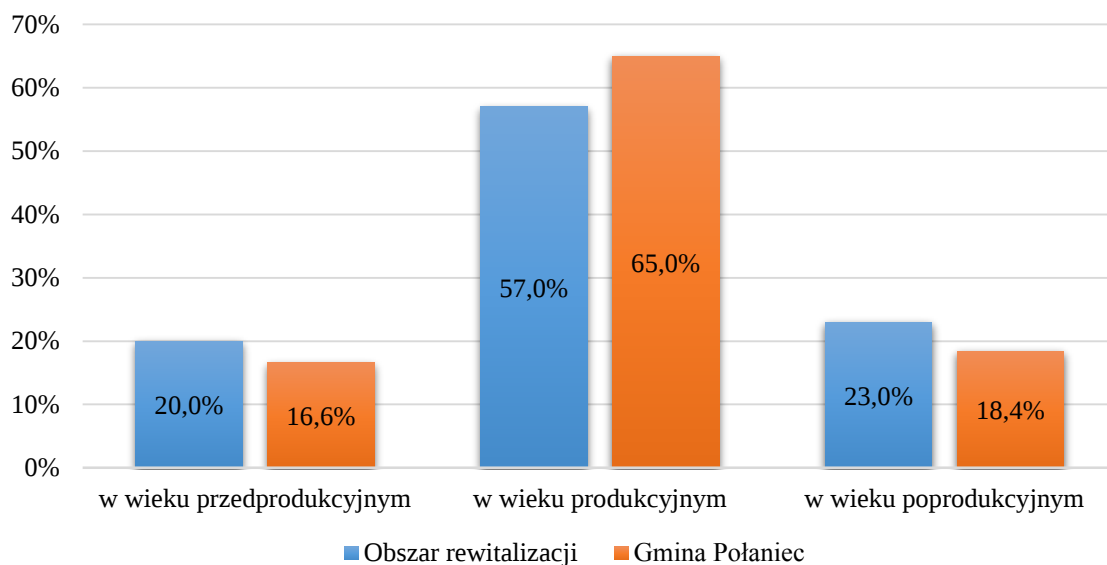
Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji usytuowany jest w centralnej części Miasta Połaniec podzielonej na osiedla, stanowi centrum społeczno-gospodarcze. Z uwagi na to, że jest to główny ośrodek gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne i mieszkaniowe. W obszarze rewitalizacji znajdują się ważne szlaki komunikacyjne: przez centralną część obszaru rewitalizacji przebiega droga krajowa nr 79 łącząca Katowice i Kraków, od strony północnej obszar rewitalizacji graniczy z drogą wojewódzką nr 764 łączącą drogę krajową nr 73 w Kielcach z drogą krajową nr 79 w Połańcu.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Połaniec z 2014 roku, stan ludności na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania) wynosił ogółem 1 867 osób, tj. 15,39% ludności ogółem gminy.

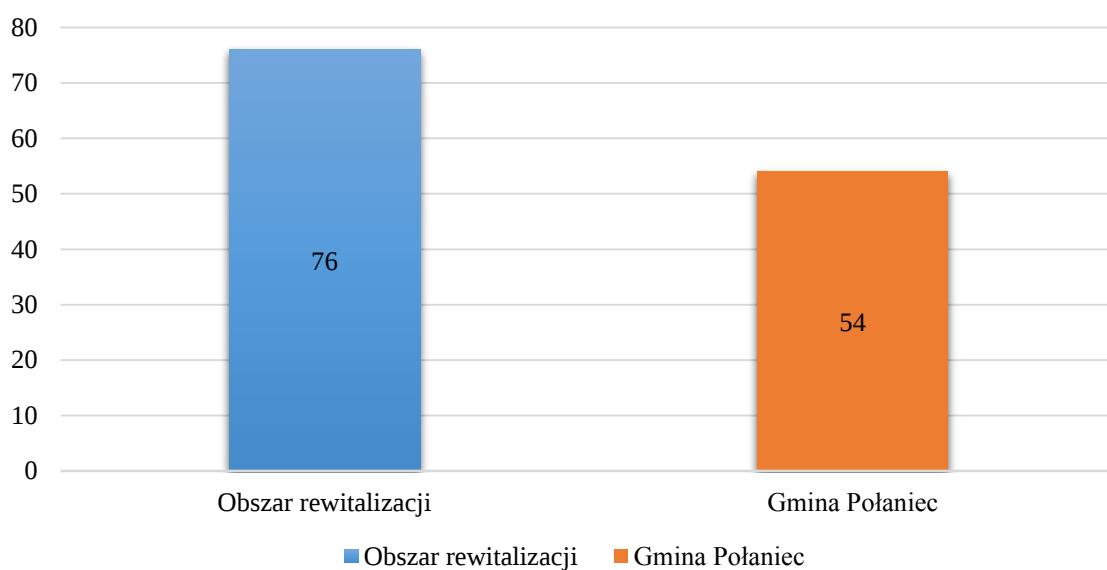
Procesy demograficzne związane z ruchem naturalnym ludności, takie jak: urodzenia, zgony i migracje wpływają zarówno na liczbę ludności, jak i na jej strukturę wiekową. Analizując udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem obszaru rewitalizacji należy wskazać, że w 2014 roku mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili 20,0% społeczności, w wieku produkcyjnym 57,0%, natomiast w wieku poprodukcyjnym aż 23,0% (wykres 1). W porównaniu do średniej dla całej gminy struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji przedstawia się w bardzo niekorzystnej proporcji osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku nieprodukcyjnym, co świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności (wykres 2). Potencjałem jednak jest kapitał społeczny osób młodych (w wieku przedprodukcyjnym), znajdujących się na obszarze rewitalizacji.

Wykres 1 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Połaniec

Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Połaniec

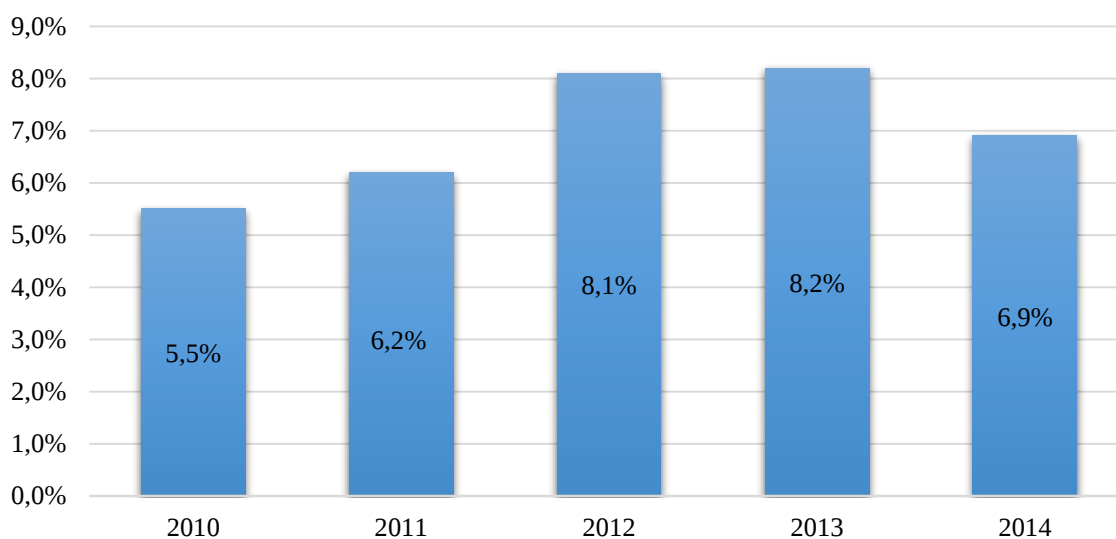

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Połaniec

Potwierdzeniem tego faktu jest wskaźnik obciążenia demograficznego, odnoszący się do liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który w 2014 roku dla obszaru rewitalizacji wynosił 76 osób, natomiast średnia dla całej gminy – 54 osoby. Pozwala to zakładać dalsze pogorszenie proporcji między liczbą osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

Procesy demograficzne wpływające na starzenie się społeczności obszaru rewitalizacji, a także ujemne saldo migracji dla obszaru miasta na przestrzeni ostatnich lat bezpośrednio wiążą się z sytuacją na rynku pracy. Z uwagi na specyfikę gminy, obszar charakteryzuje się niedostosowaniem w strukturze kompetencji i kwalifikacji, wynikającym z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi, co wpływa również na poziom bezrobocia. W latach 2010–2013 odsetek osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji systematycznie wzrastał (wykres 3) i dopiero w 2014 roku zmalał.

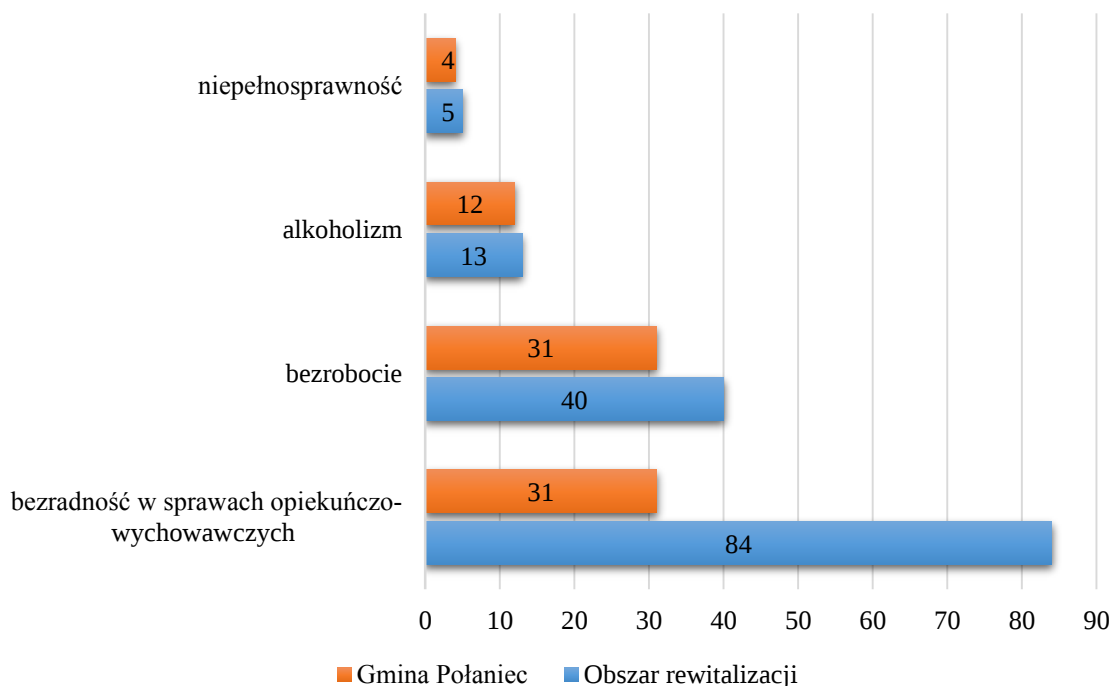
Wykres 3 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Polaniec w latach 2010–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie

Kryterium poziomu ubóstwa i skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji zostało zmierzone przy pomocy wielu wskaźników tj.: „udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem”, „udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku”, „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1 000 mieszkańców”, „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców”, „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców”, „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 1 000 mieszkańców”, „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców” oraz „liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1 000 mieszkańców”. Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu w 2014 roku wskaźniki te na obszarze rewitalizacji kształtowały się na różnym poziomie. W większości wykazywały niewiele gorsze wyniki niż dla całej Gminy Połaniec. Negatywne zjawiska społeczne występują wewnątrz obszaru z różną intensywnością i nieco inne są także ich przyczyny. Nie zmienia to faktu, że rozproszenie koncentracji problemów społecznych wpływa na jakość życia całej społeczności zamieszkującej na tym obszarze i osób korzystających z różnych usług czy aktywności na jego terenie. Kumulacja negatywnych zjawisk na terenie przeznaczonym do rewitalizacji uwidacznia się najbardziej w „osiedlu” mieszkań komunalnych i socjalnych przy ulicy Zrębińskiej (fotografia 1). Miejsce to jest skoncentrowanym obszarem występowania wykluczenia społecznego, które przejawia się m. in. w nadmiernym korzystaniu ze środków pomocy społecznej i bierności w chęci znalezienia zatrudnienia. Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji są: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, a także alkoholizm i niepełnosprawność (wykres 4).

Wykres 4 Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2014 r. (liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu na 1 000 mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Fotografia 1 Mieszkania socjalne i komunalne zlokalizowane na ulicy Zrębińskiej w Połańcu

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono samo w stanie sobie jej zapewnić. Zdarza się jednak, że rodzina nie zawsze wypełnia prawidłowo zlecone jej zadanie, najczęściej z powodu panujących dysfunkcji – nieporadności życiowej rodziców. Rodziny niepełne lub wielodzietne szczególnie narażone są na problemy związane ze sprawami opiekuńczo-wychowawczymi i kwestią utrzymania gospodarstwa domowego.

Sytuacja problemowa może całkowicie sparaliżować aktywność społeczną i zawodową członka rodziny, w wyniku czego wycofuje się ona na margines życia społecznego. Często prowadzi to do ograniczeń w prawidłowym i samodzielnym funkcjonowaniu oraz zubożenia, a tym samym wymaga wsparcia innych osób i instytucji.

Bezrobocie jako zjawisko społeczne ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idącym za tym ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Alkoholizm to stale postępujące, przewlekłe schorzenie. Nieleczona choroba alkoholowa powoduje degradację osoby pijącej, ale także przyczynia się do znaczącej zmiany w jego otoczeniu. Szczególnie źle to zjawisko oddziałuje na otoczenie centrów miast. Jeśli uwidocznione jest ono w przestrzeniach publicznych, wpływa niekorzystnie na postrzeganie tego obszaru przez mieszkańców, co skutkuje niechęcią do spędzania tam wolnego czasu.

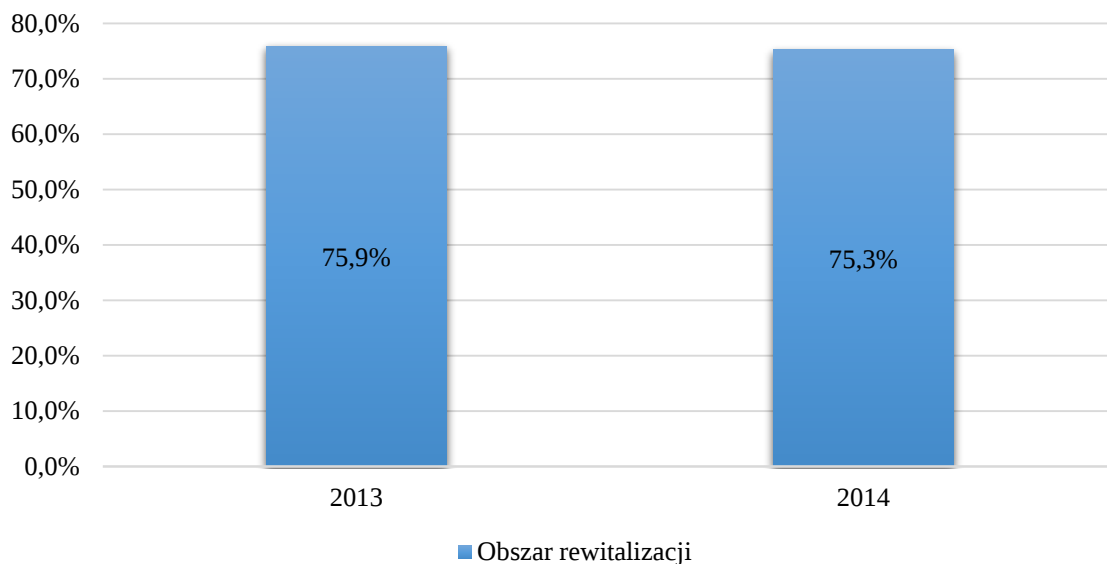
W związku z powyższym należy podjąć kompleksowe działania społeczne na obszarze rewitalizacji służące rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych oraz integracji oraz aktywizacji mieszkańców. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców, co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

Kolejnym istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych w rewitalizacji jest stan bezpieczeństwa publicznego. Problemem zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji jest niedostateczna wykrywalność przestępstw na obszarze miasta, którą obrazuje niewielki spadek wskaźnika wykrywalności przestępstw. Na obszarze rewitalizacji na przestrzeni roku 2013 i 2014 poziom wskaźnika zmalał o 0,6. Wartość wskaźnika dla wyznaczonego obszaru jest niższa o 9 niż średnia dla gminy (wykres 5). Przeciwdziałanie dalszemu spadkowi wartości wskaźnika wykrywalności przestępstw wymaga stworzenia spójnego systemu monitoringu miejskiego.

Poziom wykroczeń może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną, dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych i operacyjnych we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Kielcach

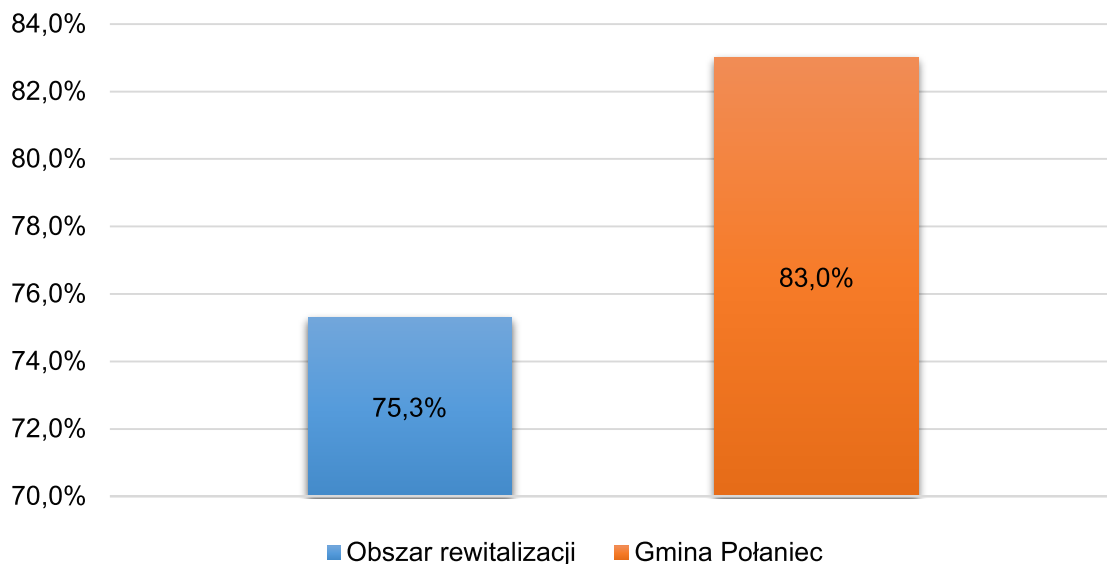
oraz Komisariatem Policji w Połańcu, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego mieszkańców (w szczególności na obszarach problemowych).

Wykres 5 Wskaźnik % wykrywalności przestępstw na obszarze rewitalizacji w latach 2013–2014 w odniesieniu do Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Wykres 6 Wskaźnik % wykrywalności przestępstw na obszarze rewitalizacji w 2014 roku w odniesieniu do Gminy Połaniec

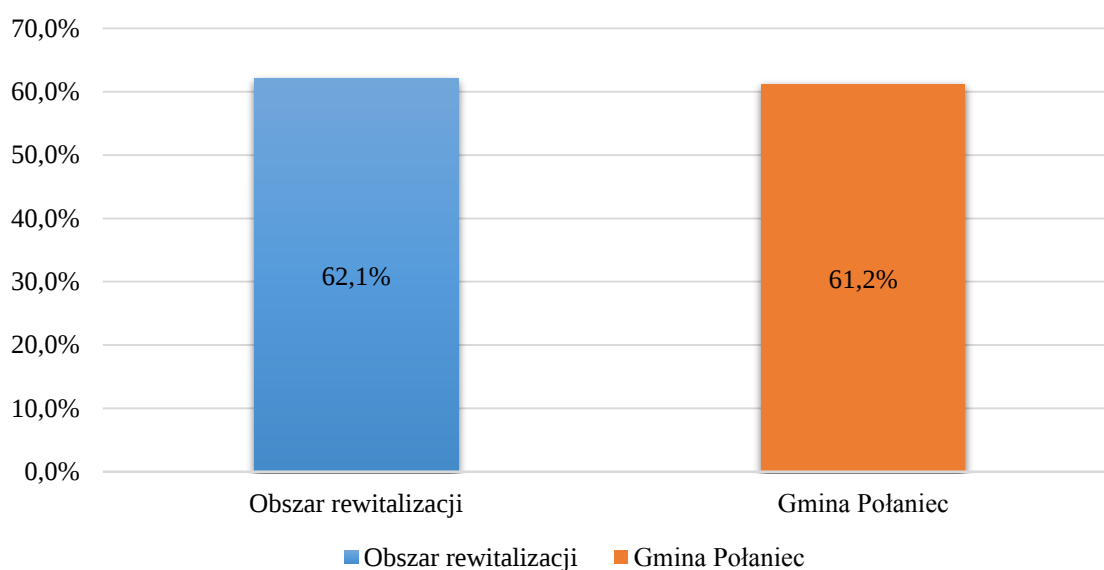

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na obszarze rewitalizacji pełni jakość i poziom edukacji, rozumianej jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do wiedzy przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

Jednym ze wskaźników przedstawiających jakość i efekty kształcenia na wyznaczonym obszarze rewitalizacji są wyniki uzyskane ze sprawdzianu szóstoklasistów oraz wybranych części egzaminu gimnazjalnego, sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów kończących dany poziom nauczania. Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki i Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Królowej Jadwigi (przy ul. Żapniowskiej 1). W związku z tym dokonano porównania wyników z 2014 roku niniejszych szkół ze średnią wartością dla gminy (wykres 6 i tabela 2). Średnie % wyniki obu rodzajów egzaminów na obszarze rewitalizacji wypadają lepiej w porównaniu do średnich wyników dla Gminy Połaniec, co świadczy o wysokiej jakości kształcenia ludzi młodych na tym obszarze. Jest to pozytywna sytuacja stanowiąca potencjał tego terenu, który należy wykorzystać w planowanych działaniach rewitalizacyjnych na rzecz rozwiązania innych zidentyfikowanych problemów społecznych.

Wykres 7 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji (Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Połancu) i Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, oke.lodz.pl

Tabela 2 Średnie % wyniki z wybranych części egzaminu gimnazjalnego w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji (Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Królowej Jadwigi w Połańcu) i Gminy Połaniec

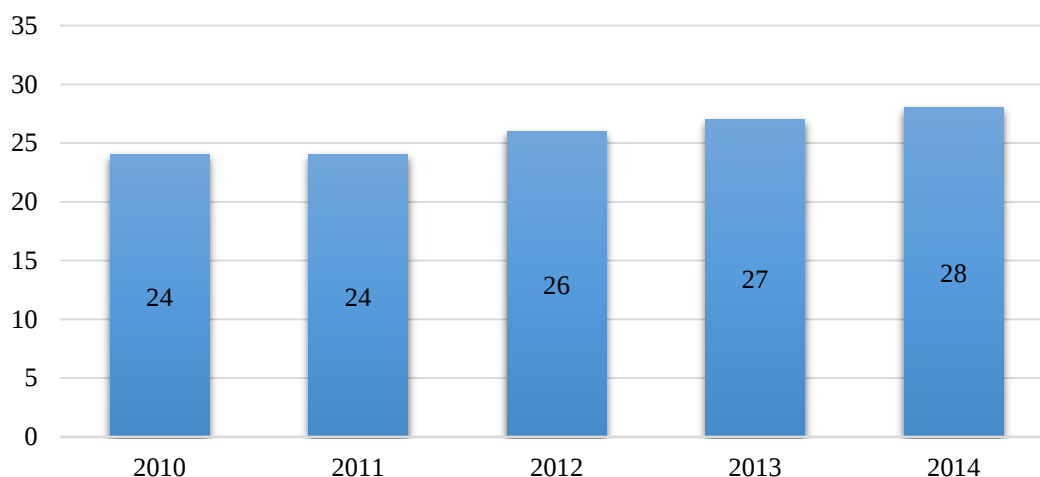
Nazwa przedmiotu	Średnie % wyniki	
	Obszar rewitalizacji	Gmina Połaniec
Język polski	71	70
Historia i wiedza o społeczeństwie	60	60
Matematyka	43	41
Przedmioty przyrodnicze	51	50
Język angielski (poziom podstawowy)	62	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, oke.lodz.pl

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego oraz jedną z form aktywności lokalnej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w umacnianiu więzi społecznych i organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają możliwości rozwoju społecznego. Aktywność mieszkańców i ich zaangażowanie w sprawy lokalne obrazuje wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2010–2014. Od 2010 roku stale wzrasta liczba organizacji społecznych działających na terenie gminy (wykres 8), jednak wskaźnik ten w 2014 roku (28) nadal wypadł niekorzystnie w porównaniu do powiatu (31), województwa (30) oraz Polski (33).

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w 2016 roku zlokalizowanych było 13 organizacji pozarządowych (tabela 3). Pomimo tego, że część organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Połaniec nie posiada siedziby w granicach obszaru rewitalizacji, to poprzez zasięg swojej działalności i aktywności oddziałuje na jego mieszkańców.

Wykres 8 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 tys. mieszkańców w Gminie Połaniec w latach 2010–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3 Organizacje pozarządowe zarejestrowane w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec w 2016 r.

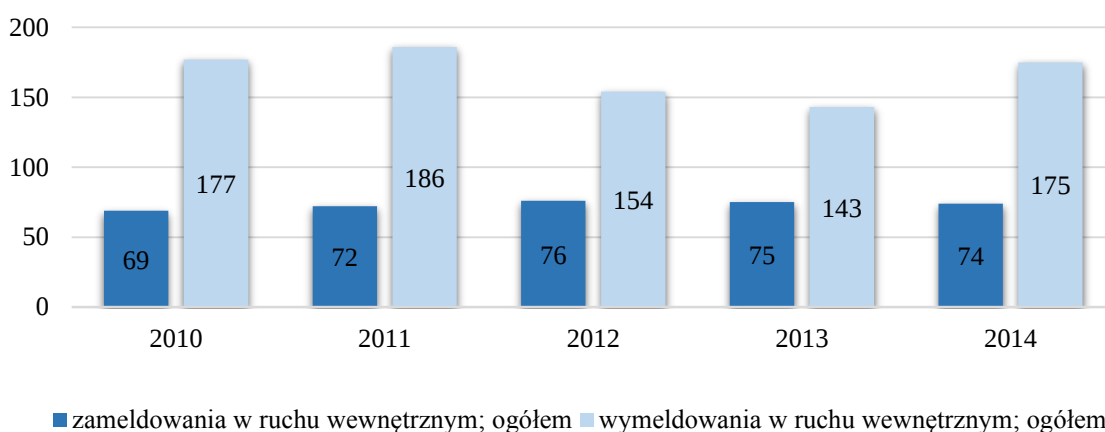
LEGENDA		
Lp.	Nazwa organizacji	Adres
1.	Fundacja Wspomagania Oświaty w Połańcu	ul. Ruszczańska
2.	Towarzystwo Kościuszkowskie w Połańcu	ul. Ruszczańska
3.	Stowarzyszenie „Więcej dla szkoły”	ul. Żapniowska
4.	Stowarzyszenie Kombatantów Jędrusiów Żołnierzy Armii Krajowej, ich Rodzin i Sympatyków	ul. Ruszczańska
5.	Stowarzyszenie Seniorów Elektryków i Energetyków Polskich	ul. Ruszczańska
6.	"Lokalna Grupa Działania - Dorzecze Wisły"	ul. Ruszczańska
7.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej Ziemi Połanieckiej	ul. T. Kościuszki
8.	Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin "Bliżej"	ul. Żapniowska
9.	Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddział Połaniec	ul. Madalińskiego
10.	Ludowy Klub Sportowy "Delfin" Połaniec	ul. Witosa
11.	Uczniowski Klub Sportowy "Olimpek" przy Szkole Podstawowej im. T. Kościuszki w Połańcu	ul. Żapniowska
12.	Uczniowski Klub Sportowy "Żaczek" przy Publicznym Gimnazjum Nr 1 im. Królowej Jadwigi w Połańcu	ul. Żapniowska
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Połańcu	ul. Ruszczańska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KRS(ems.ms.gov.pl/krs/) oraz ze strony www.polaniec.pl/infopage

Pomimo tego, że zwiększa się wskaźnik obrazujący działalność organizacji dla gminy, to na obszarze rewitalizacji nadal występuje niedostateczna aktywność społeczna i integracja mieszkańców, którzy nie są związani terytorialnie ani społecznie oraz nie uczestniczą w życiu społecznym na terenie obszaru.

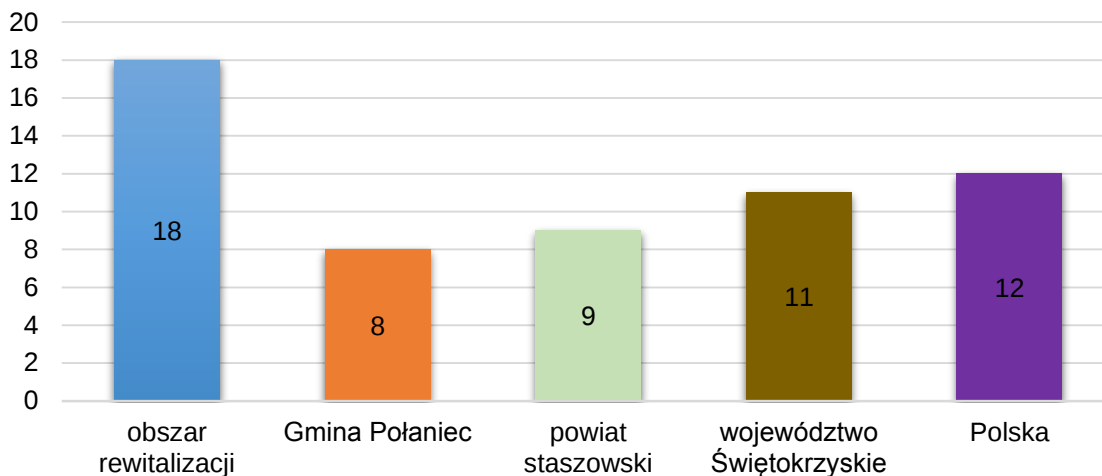
Obszar miejski, na którym planowane jest przeprowadzenie rewitalizacji, obok dużego nasilenia różnych problemów społecznych związanych z aktywnością społeczną i integracją mieszkańców, odznacza się także stopniowym zmniejszaniem się liczby zameldowań (od 2012 roku) a jednocześnie znacznym wzrostem wymeldowań w 2014 roku z obszaru Miasta Połanica (wykres 9). Skutkuje to zmniejszeniem się liczby ludności, a może być spowodowane migracją młodych osób z terenu gminy do większych ośrodków miejskich, gdzie posiadać będą łatwiejszy dostęp do rozwoju zawodowego (bardziej atrakcyjnych ofert pracy).

Wykres 9 Porównanie zameldowań i wymeldowań na obszarze Miasta Połaniec w latach 2010–2014

Pomimo tego, iż ludność się starzeje i znaczna część osób pracujących znalazła zatrudnienie w elektrowni „ENGIE Energia Polska S.A.” zlokalizowanej na terenie gminy (oddalonej od obszaru rewitalizacji na północny-wschód) oraz w przedsiębiorstwach z nią współpracujących, notuje się wysoką liczbę zarejestrowanych działalności gospodarczych, co świadczy nie tyle o przedsiębiorczości mieszkańców na obszarze rewitalizacji, co o tym, iż jest to obszar będący centrum gminy, obsługujący mieszkańców napływających również z innych sołectw z terenu gminy. Sytuację przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji potwierdza wskaźnik „liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym” wynoszący w 2014 roku na obszarze rewitalizacji 18 działalności, natomiast średnia dla gminy to 8 działalności (wykres 10).

Wykres 10 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Połaniec, powiatu staszowskiego, województwa świętokrzyskiego i Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje głównie teren Osiedla nr 1 w Połańcu, który stanowi centrum działalności administracyjno-usługowej, związanej z bezpośrednim oddziaływaniem ośrodka miejskiego. Na tym terenie zlokalizowane są obiekty usługowe, turystyczne, rekreacyjne, sportowe, komunalne oraz budownictwa mieszkaniowego.

Zasadnicze elementy zagospodarowania przestrzennego wyznaczonego obszaru rewitalizacji, stanowiące ogólnodostępne przestrzenie publiczne, to:

1. *Parki Miejski w Połańcu* – teren służący wypoczynkowi, rekreacji, a także rozwijaniu kultury w Połańcu, poprzez istniejącą muszlę koncertową, udoskonalony dzisiejszy jego stan techniczny mieszkańcy zawdzięczają poprzednim działaniom rewitalizacyjnym.
2. *Teren wokół Kopca Kościuszki* – zielony park, w którego centralnej części usytuowany jest Kopiec Kościuszki, mający symboliczne znaczenie dla mieszkańców obszaru, ponieważ upamiętnia on wydanie Uniwersału Połanieckiego. Do Kopca Kościuszki prowadzi piękna aleja drzew. Wnętrze parku sprzyja również rekreacji mieszkańców.
3. *Plac targowy (zieleniak)* – miejsce handlu lokalnych przedsiębiorców, rynek zbytu dla mieszkańców Gminy Połaniec (fotografia 2). Niestety, mimo dobrej lokalizacji targu (ul. Stefana Czarnieckiego), jego infrastruktura techniczna jest niedostatecznie utrzymana – należałoby zmienić uszkodzoną nawierzchnię, a także poprawić jakość uzbrojenia terenu, tak aby mógł on wystarczająco spełniać swoje funkcje.

Fotografia 2 Plac targowy (zieleniak) przy ul. Stefana Czarnieckiego w Połańcu

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

4. *Plac Uniwersału Połanieckiego* – integralna część miasta będąca Rynkiem dla Połania, zagospodarowana, przebudowana dzięki poprzedniemu etapowi rewitalizacji w latach 2007–2013 przestrzeń publiczna służąca rekreacji mieszkańców, poprawie ich warunków życia, a także miejsce spotkań przy organizowanych wydarzeniach kulturalnych, np. „Muzyczne spotkania przy fontannach”. Znajdujące się w tym miejscu Centrum Informacji Turystycznej wraz z funkcją usługowa i handlową, fontanna, studnia głębinowa, harmonijny układ komunikacyjny z wkomponowanymi elementami małej architektury wprowadzają pozytywne doznania estetyczne, dzięki swojej estetyce. Mimo, że zrewitalizowanie Placu Uniwersału Połanieckiego przyczyniło się do upiększania przez prywatnych właścicieli swoich budynków, duża jednak część obiektów znajdujących się w okolicy Placu zaburza ład przestrzenny tego terenu poprzez np.: dysonanse wysokościowe budynków (fotografia 3).

Fotografia 3 Dysonanse wysokościowe przy Placu Uniwersalu Połanieckiego w Połańcu

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

5. *Kapliczki przydrożne* – znajdujące się na terenie obszaru rewitalizacji, wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Połaniec. Malownicze pomniki przypominające o przemijalności czasu. Dla każdego mieszkańca mają inne znaczenie, często oprócz tego historycznego czy religijnego przywołują wartości sentymentalne. Ważne jest ich prawidłowe utrzymanie i konserwacja, ponieważ jako dziedzictwo kulturowe tego obszaru są także pomocne w budowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców.

6. *Teren i budynek przyległy do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Połańcu* – placówka zlokalizowana przy ul. Lipowej 20, stworzona jako odpowiedź na potrzeby niepełnosprawnych w Gminie Połaniec. Placówka realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności po to, by w przyszłości podopieczni mogli niezależnie, samodzielnie i aktywnie, w miarę możliwości, prowadzić swoje życie. Placówka jest dobrze wyposażona, jednak zwracając uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych należy zmniejszyć bariery architektoniczne, zagospodarować teren oraz budynek przyległy do placówki (fotografia 4).

Fotografia 4 Teren i budynek przyległy do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Połańcu

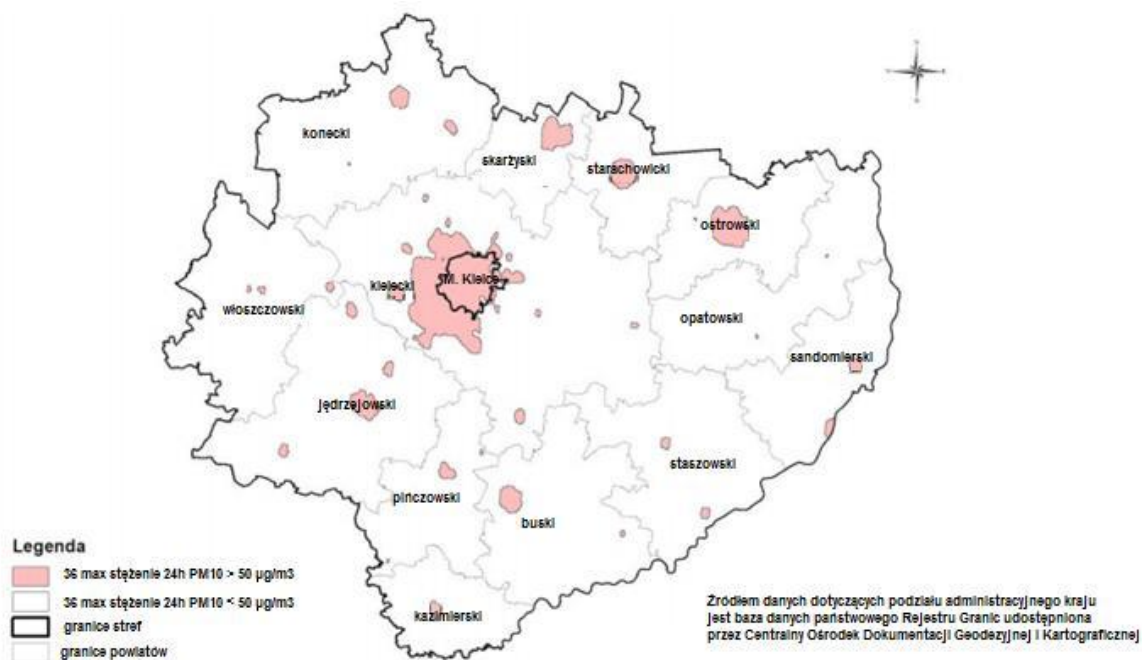
Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Scharakteryzowane powyżej przestrzenie miejskie cechuje również brak estetycznych i bezpiecznych urządzeń infrastruktury, która mogłaby być dostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

W obszarze rewitalizacji usługi świadczą następujące podmioty: basen kryty – pływalnia „Delfin”, Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Zdrowia w Połańcu, Pogotowie Ratunkowe w Połańcu, Ochotnicza Straż Pożarna w Połańcu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkty Konsultacyjno-Informacyjne dla osób współzależniowych, doznających przemocy oraz będących w kryzysie oraz Punkt Informacji Turystycznej wraz z funkcją usługowo-handlową.

Na terenie Miasta Połaniec, przy ulicy Ruszczańskiej, zlokalizowany jest punkt pomiarowy do oceny jakości powietrza. W 2015 roku zanotowano przekroczenia w zakresie poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM₁₀, częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego wyniosła 57 dób. Na mapie 3 przedstawiono obszar przekroczeń wartości dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ dla województwa świętokrzyskiego. Ponadto w Połańcu w latach 2013–2015 wystąpiło średnio 20 dób z przekroczeniem poziomu docelowego ozonu. W punkcie pomiarowym nie były prowadzone badania w zakresie B(a)P, co oznacza, że zgodnie z przeprowadzoną oceną dla strefy świętokrzyskiej na terenie gminy nie dotrzymano również poziomu celu długoterminowego.

Mapa 3 Obszar przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 względem poziomu dopuszczalnego ($50\mu\text{g}/\text{m}^3$) i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku w województwie świętokrzyskim

Wyznaczony obszar rewitalizacji w zakresie terenów zieleni urządzonej cechuje wskaźnik udziału terenów zielonych w stosunku do ogólnej wartości powierzchni terenu o wartości 0,0 podczas, gdy na terenie gminy Połaniec wynosi on zaledwie 0,1. Pilną potrzebą jest poprawa tej sytuacji, w celu poprawy jakości środowiska oraz pośrednio poprawie jakości życia.

Na terenie przeznaczonym do rewitalizacji, pomiędzy widłami rzek Czarnej Staszowskiej i Wschodniej zlokalizowany jest zbiornik wodny (fotografia 5), wokół którego teren jest nieuporządkowany a zieleń nieurządzona. Jest to duży potencjał obszaru, lecz aby go wykorzystać, należy przedsięwziąć działania związane z zagospodarowaniem terenu zbiornika i nadaniem mu funkcji rekreacyjnych. Przyczyniło by się nie tylko do poprawy jakości życia mieszkańców, ale także do ożywienia ruchu turystycznego na terenie obszaru.

Fotografia 5 Nieużytki zielone przy istniejącym zbiorniku wodnym przy rzece Wschodniej w Połańcu

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

W wyniku przeprowadzonej pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec oraz w oparciu o różne formy partycypacji społecznej, zidentyfikowano najważniejsze problemy oraz potencjały o różnym charakterze i skali oddziaływania. W podziale na poszczególne sfery tematyczne przedstawia je tabela 4.

Tabela 4 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec

Problemy	Potencjały
SFERA SPOŁECZNA	
1. Niekorzystna struktura demograficzna z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym (postępujący proces starzenia się społeczeństwa). 2. Duża ilość osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 3. Niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wynikające z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi. 4. Niski poziom tożsamości lokalnej. 5. Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (najczęstsze powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej to: bezradność w opiece rodzicielskiej i opiece nad gospodarstwem domowym, bezrobocie, alkoholizm). 6. Brak przywiązania do miejsca zamieszkania – mieszkańcy wymeldowują się i przenoszą do większych ośrodków miejskich 7. Niski poziom wykrywalności sprawców przestępstw na terenie Miasta Połaniec. 8. Niedostateczna aktywność społeczna i integracja mieszkańców. 9. Niewystarczająca aktywność obywatelska mieszkańców i słabe zaangażowanie w sprawy lokalne.	1. Wysoka jakość kształcenia i poziomu nauczania młodych ludzi na obszarze rewitalizacji. 2. Duża liczba organizacji pozarządowych. 3. Liczne cykliczne imprezy integrujące mieszkańców i przyciągające turystów, m.in.: „Dni Połańca”, „Dni Kultury Połanieckiej”, „Dożynki”, „Biesiada Połaniecka”, „Pożegnanie z truskawką”. 4. Kapitał społeczny mieszkańców (wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym).
SFERA GOSPODARCZA	
1. Niewystarczający rozwój sfery usług prywatnych. 2. Mała aktywność lokalnych przedsiębiorców. 3. Niedostateczne wykorzystanie przestrzeni na cele publiczne i inwestycyjne. 4. Niewystarczająco kompleksowy system wsparcia przedsiębiorczości.	1. Wysoki poziom przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji. 2. Wielofunkcyjny ośrodek obsługi mieszkańców, w szczególności: centra kultury, placówki oświatowe, restauracje i kawiarnie. 3. Uzbrojone i dostępne komunikacyjnie tereny możliwe pod zabudowę.
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
1. Niedostateczne zagospodarowanie terenów przyległych do instytucji pełniących funkcje społeczne, kulturalne, edukacyjne oraz brak dostosowania ich do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Słabe wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę sportową, rekreacyjną i społeczną oraz niedostatecznie rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych. 3. Niedostosowanie rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych do potrzeb osób	1. Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych: drodze krajowej nr 79 (przebiegającej przez obszar rewitalizacji), drodze wojewódzkiej nr 764 łączącej drogę krajową nr 73 w Kielcach z drogą krajową nr 79 w Połańcu. 2. Koncentracja lokalizacji instytucji świadczących usługi publiczne. 3. Estetyczne zagospodarowanie Placu Uniwersału Połanieckiego. 4. Park miejski, w pobliżu którego znajduje się muszla koncertowa będąca miejscem

niepełnosprawnych i starszych. 4. Zaburzenie ładu przestrzennego i estetyki przejawiające się występowaniem dysonansów przestrzenno-wysokościowych, brakiem spójności architektonicznej gabarytów zabudowy, kolorystyki i sposobu wykończenia elewacji oraz kształtu i nachylenia połaci dachowych budynków, szczególnie zlokalizowanych wokół Placu Uniwersału Połanieckiego. 5. Uszkodzona nawierzchnia i niespełniające swych funkcji ubrojenie podziemne na placu targowym (zieleniaku) przy ul. Stefana Czarnieckiego.	wydarzeń kulturalnych. 5. Tereny zielone wokół Kopca Kościuszki pełniące funkcje zarówno rekreacyjne, wypoczynkowe, a także historyczne (zlokalizowany Kopiec Kościuszki, który upamiętnia wydanie Uniwersału w 1794 roku). 6. Miejsca i pomniki upamiętniające historię upamiętniające historię Miasta Połaniec.
SFERA TECHNICZNA	
1. Postępująca degradacja i pogarszanie się stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej pełniących funkcje społeczne, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne i sportowe. 2. Niedostateczne wykorzystanie budynków pełniących różnorodne funkcje oraz świadczące usługi publiczne (w tym przede wszystkim społeczne) oraz niewystarczająca powierzchnia uniemożliwiająca zaspokojenie rosnących potrzeb społeczności lokalnej na dostępną ofertę usług. 3. Niska efektywność energetyczna części budynków (w tym będących własnością Gminy Połaniec).	1. Wykorzystanie budynków pełniących różnorodne funkcje oraz świadczące usługi publiczne. 2. Zbiornik wodny zlokalizowany w widłach rzek Czarnej Staszowskiej i Wschodniej do zagospodarowania.
SFERA ŚRODOWISKOWA	
1. Brak wystarczającej ilości odpowiednio urządzonej zieleni miejskiej. 2. Zielone nieużytki umiejscowione w widłach rzek Wschodniej i Czarnej Staszowskiej w peryferyjnej części miasta. 3. Przekroczenie standardów jakości powietrza, tj. poziomów dopuszczalnych norm dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10. 4. Lokalizacja na terenach zalewowych. 5. Wysoki poziom zanieczyszczeń emitowanych przez Elektrownię.	1. Wielofunkcyjny Park Miejski (jeden z kilku parków na terenie gminy). 2. Kopiec Kościuszki zlokalizowany w terenach leśnych w Parku Miejskim. 3. Tereny zlewni rzeki Wisła.

Źródło: Opracowanie własne

Po dokonaniu całościowej analizy **problemów** oraz **potencjałów** zidentyfikowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji poniżej wskazano **skalę i charakter zdiagnozowanych potrzeb**, które determinują zakres działań rewitalizacyjnych.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej to:

1. *Kompleksowe wsparcie osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem oraz pomoc osobom uzależnionym, zamieszkującym na obszarze rewitalizacji (szczególnie wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych) – niezbędne jest przerwanie procesu dziedziczenia ubóstwa i patologii społecznych poprzez różnorodne formy pracy zarówno z dorosłymi, jak i dziećmi czy młodzieżą a także zmniejszyć wykluczenie osób żyjących w mieszkaniach socjalnych i komunalnych zlokalizowanych przy ul. Zrębińskiej.*
2. *Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji – niezbędne jest budowanie wspólnoty aktywnych mieszkańców wokół dobra wspólnego, zachęcanie do działania w organizacjach pozarządowych, wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez różne formy aktywności społecznej we współpracy z podmiotami czy instytucjami działającymi na obszarze rewitalizacji.*
3. *Wzrost poziomu edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych – istnieje konieczność zapewnienia odpowiednich warunków technicznych oraz możliwości w zakresie kształcenia oraz samorozwoju w celu zwiększenia szans życiowych dzieci i młodzieży (m.in. kreowanie postaw przedsiębiorczych, wprowadzanie i rozwijanie nowych kierunków kształcenia, organizacja zajęć pozalekcyjnych i różnych form spędzania czasu wolnego).*
4. *Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym – niezbędne jest zwiększanie usług opiekuńczych, infrastruktury wspomagającej dla tego typu działań oraz organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego (zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek itp.).*
5. *Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji – określono potrzeby w zakresie zwiększenia wykrywalności przestępczości poprzez stworzenie spójnego systemu monitoringu miejskiego, a także realizacji działań edukacyjnych*

we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Kielcach oraz Komisariatem Policji w Połańcu.

6. *Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych* – zdiagnozowane potrzeby dotyczą przede wszystkim poprawy stanu technicznego budynków użyteczności publicznej oraz zwiększenia standardu świadczonych usług na rzecz mieszkańców i wprowadzenia nowych usług publicznych w zakresie udogodnień dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów.
7. *Przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia* – wskazane jest zmniejszenie poziomu bezrobocia mieszkańców, prowadzącego do wzrostu liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez realizację programów aktywizacji zawodowej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Połańcu, a także tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc w wyniku inwestycji służących rozwojowi funkcji turystycznej, rekreacyjnej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.
8. *Budowanie świadomości przynależności (tożsamości lokalnej)* – potrzeba ta dotyczy przede wszystkim organizacji działań integrujących mieszkańców obszaru poprzez wspólne uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych związanych z tradycjami (kościuszkowskimi) i kulturą na obszarze rewitalizacji

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przezwycięzania zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej to:

1. *Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie handlu i usług* – istnieje pilna potrzeba w zakresie wzmocnienia funkcji centrotwórczych oraz „ożywienia” gospodarczego na terenie obszaru rewitalizacji przez podjęcie kompleksowych działań inwestycyjnych w przestrzeni tworzących odpowiednią bazę techniczną oraz wdrożenie programów ułatwiających podjęcie działalności gospodarczych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.
2. *Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji* – zidentyfikowano potrzeby w zakresie uporządkowania oraz estetycznego i funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni publicznych do rozwoju i różnicowania prowadzonych działalności, a także kreowania przyjaznego klimatu do inwestowania przez przedsiębiorstwa (m.in. ułatwienia formalno-prawne, wspieranie tworzenia zagospodarowywania obiektów na działalność gospodarczą: powierzchnie biurowe, usługowe, handlowe lub produkcyjne).

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to:

1. *Uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności mieszkańców* – zauważa się szereg potrzeb związanych z poprawą estetyki, funkcjonalności i bezpieczeństwa w miejscach publicznych na obszarze rewitalizacji m.in. poprzez tworzenie elementów małej architektury na nowopowstałych terenach zieleni urządzonej, a także likwidowanie barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej.
2. *Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego* – konieczna jest przebudowa, która stworzy warunki infrastrukturalne do możliwości uprawiania sportu terenowego

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze technicznej to:

1. *Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej* – zidentyfikowano na terenie obszaru rewitalizacji zdegradowane i częściowo nieużytkowane budynki będące w zasobach gminy, które wymagają przywrócenia bądź nadania funkcji społecznych.
2. *Uporządkowanie i zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców* – zdiagnozowano potrzebę w zakresie uzupełnienia braków lub poprawy stanu technicznego podstawowej infrastruktury komunalnej, wpływającej na warunki i jakość zamieszkania, życia czy prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to:

1. *Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” zanieczyszczeń* – zdiagnozowano konieczność podjęcia kompleksowych działań zmniejszających wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza w zakresie różnych projektów pozwalających na zastąpienie starych, nisko sprawnych urządzeń grzewczych bardziej proekologicznymi rozwiązaniami dostarczającymi ciepło.
2. *Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców* – zauważa się potrzebę w zakresie odpowiedniego uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni publicznych w zieleń urządzoną, które przyczynią się do ochrony i kształtowania klimatu oraz środowiska zamieszkania, a także będą pełnić funkcje społeczne na rzecz mieszkańców różnych grup wiekowych.
3. *Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców* – potrzebne są inicjatywy edukacyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych przyczyniających się do ochrony środowiska naturalnego.

III. Część programowa

1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przeprowadzenie całościowej analizy zjawisk kryzysowych i potencjałów oraz wskazanie czynników mających szczególne znaczenie z punktu widzenia rewitalizacji (tabela 4) pozwoliło określić strategiczne kierunki działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec. Określono wizję (planowany efekt), misję oraz 2 cele rewitalizacji, wokół których skoncentrowane zostały kierunki działań. Realizacja zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wykonanie misji, a tym samym wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji opracowany został w układzie uwzględniającym dwa kluczowe jego elementy, tj. *wizję* – pokazującą wizerunek obszaru rewitalizacji w przyszłości i *misję* – będącą naczelnym kierunkiem zintegrowanej polityki terytorialnej, wokół której koncentrować się będą kompleksowe i partnerskie działania wszystkich interesariuszy rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonej pogłębionej diagnozy, analizy zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz w wyniku wspólnej pracy warsztatowej interesariuszy rewitalizacji, sformułowano misję i wizję stanu wyznaczonego obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

WIZJA 2023

Obszar rewitalizacji „zastrzykiem energii” dla mieszkańców, jako centrum aktywności społecznej, gospodarczej, z funkcjonalną i estetyczną przestrzenią publiczną oraz atrakcyjną infrastrukturą rekreacyjną i kulturową.

MISJA REWITALIZACJI

Tworzenie warunków do wykorzystania kapitału społecznego, kształtowania przyjaznych przestrzeni publicznych na rzecz zwiększenia tożsamości lokalnej oraz poprawy jakości życia mieszkańców

Wizja obszaru rewitalizacji zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a także odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb, uwarunkowań i potencjałów obszaru rewitalizacji, których uruchomienie jest istotne dla powodzenia procesu rewitalizacji.

W wymiarze *społecznym* na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, a także zwiększenie ich tożsamości lokalnej poprzez wzrost ich dochodów oraz włączenie społeczne osób wykluczonych, jak również aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców, a w szczególności osób w wieku senioralnym i osób z niepełnosprawnościami.

W wymiarze *gospodarczym* proces rewitalizacji przyczyni się w sposób bezpośredni do zwiększenia przedsiębiorczości mieszkańców (szczególnie w zakresie rozwoju funkcji turystycznej i usługowej), a w sposób pośredni – do wzrostu inwestycji, ilości przedsiębiorstw w mieście.

W wymiarze *funkcjonalno-przestrzennym* po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji nastąpi zbudowanie spójności przestrzennej w rewitalizowanej części miasta, która zostanie osiągnięta poprzez ukształtowanie estetycznego i przyjaznego dla osób starszych oraz niepełnosprawnych systemu przestrzeni publicznych, sprzyjających rozwojowi funkcji rekreacyjnych, wypoczynkowych czy turystycznych.

W wymiarze *technicznym* dzięki realizacji kompleksowych działań poprawi się stan techniczny (w tym efektywność energetyczna) zdegradowanych i częściowo nieużytkowanych budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, umożliwiając tym samym nadanie im nowej lub przywrócenie pierwotnej funkcji.

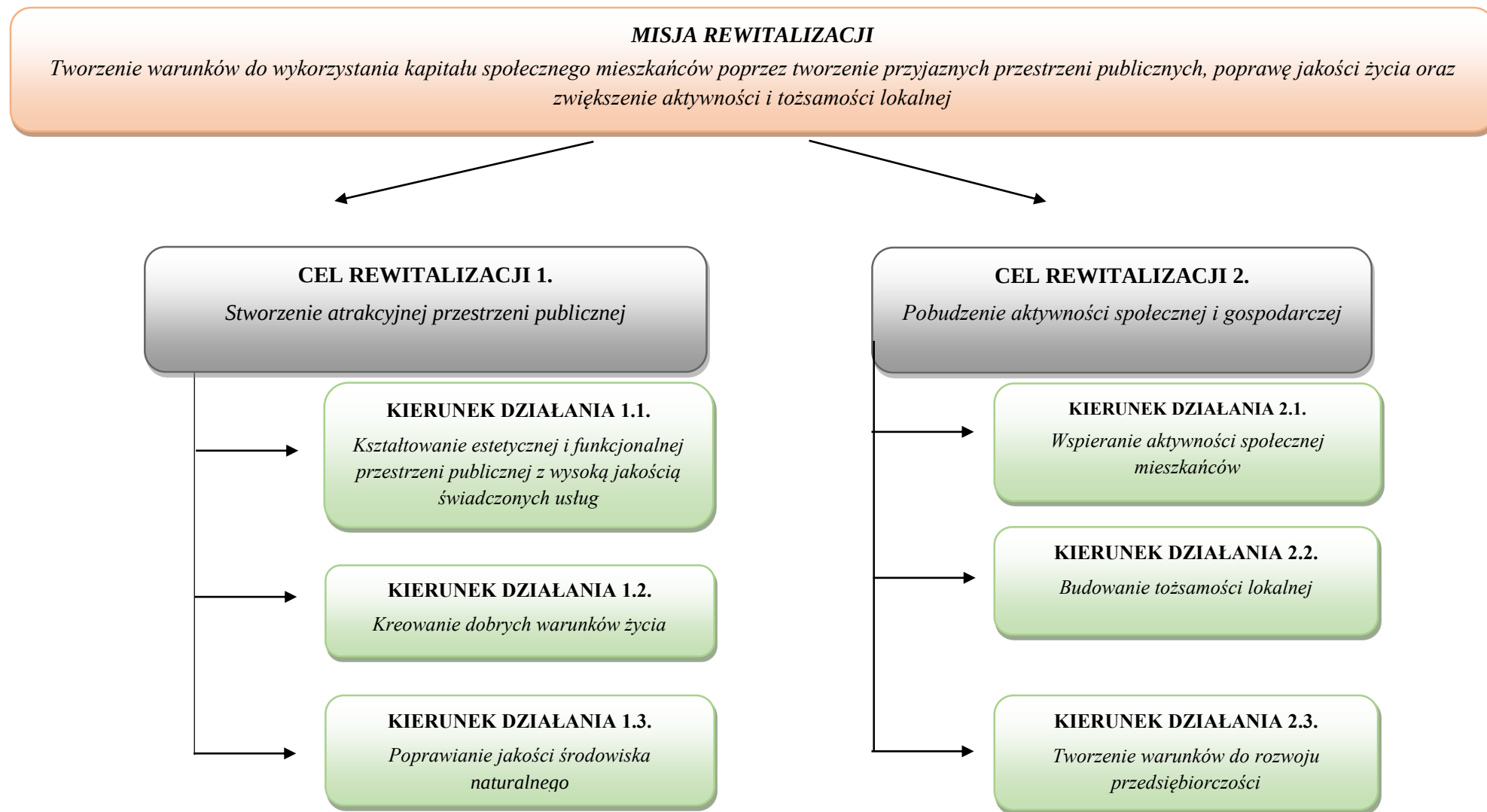
W wymiarze *środowiskowym* nastąpi poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie tzw. „niskiej emisji” zanieczyszczeń, a także zwiększenie powierzchni i uporządkowanie terenów zieleni urządzonej, które zwiększają komfort życia mieszkańców.

1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów rewitalizacji i zaplanowanych do realizacji kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych na etapie diagnostycznym negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętym celom (schemat 3). Cele rewitalizacji powiązane są z diagnozą obszaru rewitalizacji oraz służą hierarchizacji działań w odniesieniu do przedstawionych wcześniej potrzeb, a przyjęte kierunki działań rewitalizacji wynikają ze skali i charakteru tych potrzeb oraz przyczyniają się do realizacji rewitalizacji.

Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk przedstawiono na schemacie 4.

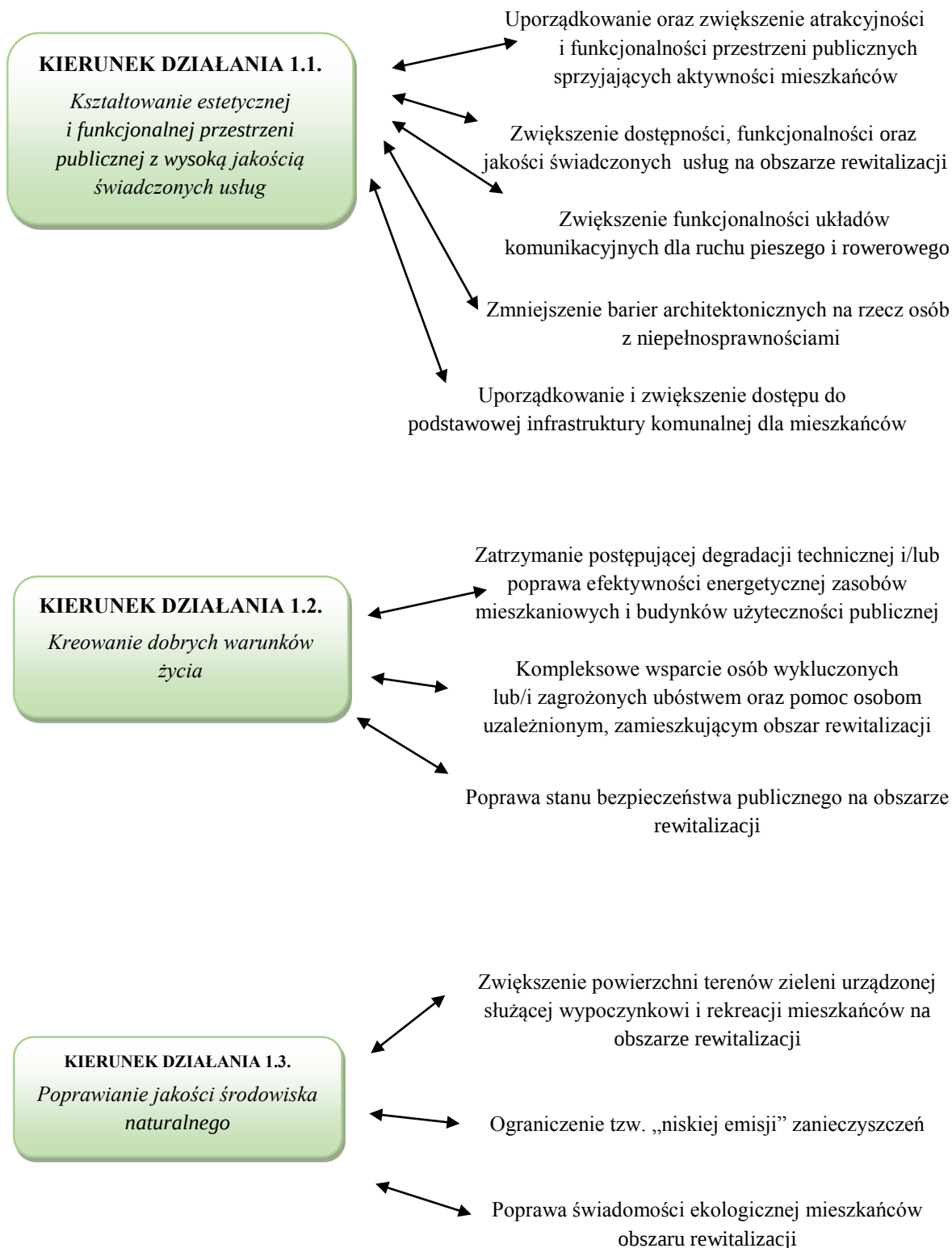
Schemat 3 Założenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2016–2023*

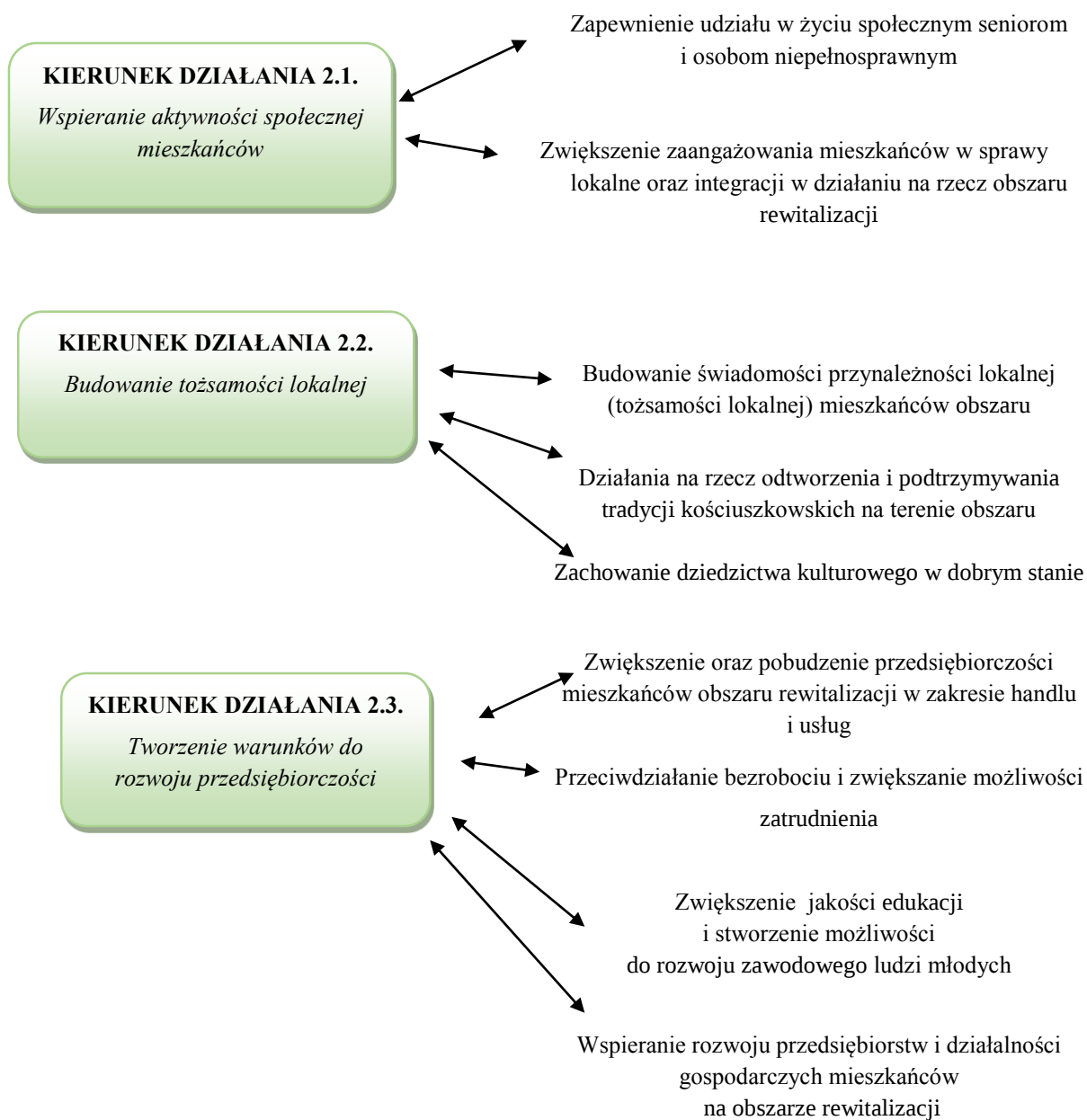

Źródło: Opracowanie własne

Schemat 4 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk

POTRZEBY REWITALIZACYJNE

Źródło: Opracowanie własne

2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2016–2023

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec złożony jest z listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz z charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu dokument jest konstrukcją złożoną z wielu różnorodnych projektów, która warunkuje osiągnięcie zaplanowanych efektów, a tym samym ich efektywne oddziaływanie na zidentyfikowane na etapie diagnozy zjawiska kryzysowe oraz wykorzystuje lokalne potencjały.

2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć

W wyniku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, a także w oparciu o zasadę partnerstwa oraz partycypacji społecznej, zdefiniowano i scharakteryzowano 8 *projektów podstawowych*, czyli takich, bez których realizacja celów dokumentu nie będzie możliwa

i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Ponadto są to projekty kluczowe do powodzenia procesu rewitalizacji, ponieważ oddziałują kompleksowo na zidentyfikowane problemy we wszystkich sferach, a przede wszystkim w sferze społecznej. Główne założenia projektów przedstawiają tabele 5–12.

Tabela 5 Projekt podstawowy nr 1

Nazwa projektu	<i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	36 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), środki krajowe, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi następujące działania: 1. Adaptacja budynku przy ul. Kościelnej na cele społeczne związane z działalnością Izby Regionalnej. 2. Adaptacja budynku Centrum Kultury i Sztuki na cele społeczne i gospodarcze związane z działalnością kulturalną i nie tylko wraz z modernizacją kręgielni. 3. Zagospodarowanie budynku przy ul. Staszowskiej po byłej spółdzielni inwalidów na Centrum Inicjatyw/Aktywności Obywatelskich wraz z nadaniem mu nowej funkcji kulturalnej. 4. Zagospodarowanie terenu wokół muszli koncertowej na miejsca wystawiennicze i na cele społeczne i kulturalne dotyczące organizacji zajęć integracyjnych i rekreacyjnych. 5. Tworzenie przyjaznych przestrzeni m in. poprzez: modernizację istniejących		

	placów zabaw; remonty parkingów; remonty, przebudowę ora budowę bezpiecznych układów komunikacyjnych (drogi), budowę ścieżek rowerowych wraz z małą architekturą; doprojektowanie siłowni zewnętrznych; zwiększenie powierzchni zieleni urządzonej; wymianę lamp oświetlenia ulicznego na energooszczędne; montaż i budowę sieci ciepłowniczej na terenie rewitalizacji. 6. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego na obszarze rewitalizacji poprzez m.in. modernizację małego placu targowego (zieleniaka) przy ul. Stefana Czarnieckiego. 7. Zagospodarowanie terenu, termomodernizacja i modernizacja budynków i przestrzeni o charakterze edukacyjnym i wychowawczym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz podnoszenie jakości nauczania w zakresie kształcenia ogólnego i edukacji przedszkolnej (budowa, termomodernizacja i modernizacja budynków i przestrzeni o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, obejmująca: Publiczną Szkołę Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Połańcu, Publiczne Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Połańcu, Publiczne Przedszkole wraz z filią nr 1 w Połańcu przy ul. Żapniowskiej 1; podnoszenie jakości nauczania w zakresie kształcenia ogólnego edukacji przedszkolnej.). 8. Modernizacja istniejącego miejskiego monitoringu wraz z zakupem kamer do monitorowania nowych obszarów miasta. 9. Poprawa jakości usług Ochotniczej Straży Pożarnej w Połańcu poprzez poprawę jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa. 10. Utworzenie regionalnego produktu turystycznego bazującego na walorach historycznych i turystycznych poprzez: rekonstrukcję historycznego obozu wojsk T. Kościuszki; remont kopca Kościuszki; zagospodarowanie skarpy nadwiślańskiej na taras widokowy. 11. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości lokalnej poprzez zagospodarowanie, utrzymanie oraz udostępnienie zabytkowych kapliczek przydrożnych.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu, Warsztat Terapii Zajęciowej w Połańcu, przedsiębiorcy z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, organizacje pozarządowe
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, uczniowie i nauczyciele szkół publicznych na terenie obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w <i>sferze społecznej</i>: 3, 4, 5, 6, 8, 9 – poprzez poprawę standardu jakości świadczonych usług na rzecz mieszkańców (poprawa estetyki i funkcjonalności obiektów publicznych poprzez budowanie pozytywnej więzi z obszarem rewitalizacji oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej poprzez poprawę sytuacji dotyczącej bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji). 2) w <i>sferze gospodarczej</i>: 2, 3, 4 – poprzez stworzenie produktu regionalnego, modernizację obiektów gospodarczych, wobec czego stworzenie możliwości do rozwoju handlu, usług turystycznych, a także poprzez budowę, remonty, modernizację, adaptację budynków wykorzystywanych na cele publiczne, powiększenie zielonych terenów na cele rekreacyjne na obszarze rewitalizacji. 3) w <i>sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i>: 2, 5 – poprzez funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych i likwidację uszkodzeń na placu targowym. 4) w <i>sferze technicznej</i>: 1, 2, 3 – poprzez zapobieganie dalszej degradacji obiektów będących siedzibami instytucji świadczącymi usługi publiczne, zwiększenie wykorzystania budynków pełniących różnorodne funkcje, zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. 5) w <i>sferze środowiskowej</i>: 1, 3 – poprzez wzrost ilości urządzonej zieleni miejskiej oraz graniczenie tzw. „niskiej emisji” zanieczyszczeń oraz poprawa stanu środowiska naturalnego. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): 1) w <i>sferze społecznej</i>: 1, 3, 4 – dla wykorzystania potencjału dużego kapitału

	społecznego mieszkańców oraz poprawy jakości miejsca, gdzie odbywają się cykliczne imprezy integrujące mieszkańców. 2) w sferze gospodarczej: 2 – dla stworzenia warunków do rozwoju różnorodnych usług. 3) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 2, 3, 4, 5 – poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. 4) w sferze środowiskowej: 3 – poprzez zagospodarowanie skarpy na taras widokowy.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działania 1.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług</i> Kierunek działania 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Kierunek działania 1.3. <i>Poprawa jakości środowiska naturalnego</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działania 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i> Kierunek działania 2.2. <i>Budowanie tożsamości lokalnej</i> Kierunek działania 2.3. <i>Tworzenie dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: - efektywne wykorzystanie budynków do pełnienia funkcji społecznych na rzecz interesantów; - wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych; - poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych; - zmniejszenie szkodliwego oddziaływania obiektów użyteczności publicznej na środowisko; - budowanie więzi lokalnej, tożsamości mieszkańców obszaru rewitalizacji; - podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców; - wzrost skuteczności zapobiegania patologiom społecznym; - zwiększenie się aktywności gospodarczej; - wzrost ilości miejsc pracy; - wzrost szansy na odnalezienie się osób wykluczonych w środowisku; - poprawa relacji z otoczeniem osób niepełnosprawnych; - poprawa jakości życia mieszkańców z niepełnosprawnościami; - zmniejszenie się barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami; - powrót osób wykluczonych na rynek pracy; - poprawa bezpieczeństwa publicznego na obszarach rewitalizacji; - wzrost ilości osób odwiedzających turystyczno-rekreacyjnie obszar rewitalizacji. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 2. <i>Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia</i> – poprzez zwiększenie jakości świadczonych usług w remontowanym i modernizowanym budynku ośrodka zdrowia. - Projekt podstawowy 3. <i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. - Projekt podstawowy 4 <i>Wspieranie działań sprzyjających dla rozwoju gospodarczego</i> – poprzez stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

	(poprawa jakości strefy inwestycyjnej, tworzenie terenów pod inwestycje, stworzenie bazy przedsiębiorców), a także kształcenie młodzieży w kierunku przedsiębiorczości. - Projekt podstawowy 5. <i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną a także osobom w wieku senioralnym</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie przestrzeni dla budowy domu opieki dla seniorów, a także podniesienie jakości świadczonych usług komunalnych oraz poprawa warunków życia w mieszkaniach socjalnych. - Projekt podstawowy 6. <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> – poprzez wzmocnienie działań społecznych służących poprawie sytuacji osób bezrobotnych. - Projekt podstawowy 7. <i>Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów ze szkół publicznych z terenu Gminy Połaniec oraz poprawa relacji społecznych na obszarze rewitalizacji</i> – poprzez działania podnoszące kompetencje uczniów i nauczycieli oraz wspierające relację rodzin. - Projekt podstawowy 8. <i>Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie terenów zielonych. Ponadto projekt wzmacniając przedsięwzięcia uzupełniające nr 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7.
--	---

Tabela 6 Projekt podstawowy nr 2

Nazwa projektu	<i>Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	10 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy działań obejmuje między innymi: 1. Zagospodarowanie poddasza Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. T. Kościuszki 37 na potrzeby działalności Klubu Seniora oraz Połanieckiego Klubu Amazonek. 2. Doposażenie, przebudowę, rozbudowę i nadbudowę budynku Przychodni Zdrowia przy ul. Ruszczańskiej 3, z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami. 3. Remont pomieszczeń Warsztatu Terapii Zajęciowej wraz z adaptacją części budynku na cele społeczne związane z działalnością WTZ i zagospodarowaniem terenu wokół.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Warsztat Terapii Zajęciowej w Połańcu		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 8, 9 – poprzez włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją, aktywizację osób starszych na rzecz obszaru rewitalizacji, rozszerzenie oferty świadczonych usług społecznych (m.in. ochrona zdrowia, kultura) na rzecz mieszkańców. 2) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 1, 3 – poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, zmniejszenie barier architektonicznych, a także zagospodarowanie terenów przyległych do obiektów pełniących funkcję społeczne. 3) w sferze technicznej: 1, 2 – zwłaszcza poprzez efektywne wykorzystanie do celów społecznych nieużytkowanych i zdegradowanych budynków. 4) w sferze środowiskowej: 3 – zwłaszcza poprzez ograniczenie wysokiego poziomu tzw. „niskiej emisji” zanieczyszczeń oraz zagospodarowanie terenu wokół WTZ. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4):		

	1) w <i>sferze społecznej</i>: 2 – poprzez wykorzystanie potencjału dużej ilości działalności organizacji pozarządowych. 2) w <i>sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i>: 2 – koncentrację lokalizacji instytucji świadczących usługi publiczne. 3) w <i>sferze technicznej</i>: 1 – poprawa stanu technicznego obiektów pełniących różnorodne funkcje oraz świadczących usługi publiczne.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działań 1.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług</i> Kierunek działań 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działań 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - podniesienie technicznego standardu obiektów publicznych; - zwiększenie dostępności do usług osobom niepełnosprawnym; - podniesienie poziomu życia osób niepełnosprawnych oraz osób starszych; - zmniejszenie wykluczenia społecznego; - poprawa jakości świadczonych usług publicznych w tym usług medycznych; - wzrost atrakcyjności warunków do życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami; - zapobiegnięcia niszczeniu technicznego obiektów instytucji publicznych. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>
Powiązanie projektu z innymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych.</i> - Projekt podstawowy 3. <i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. - Projekt podstawowy 5. <i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie przestrzeni dla budowy domu opieki dla seniorów, a także podniesienie jakości świadczonych usług komunalnych oraz poprawa warunków życia w mieszkaniach socjalnych. - Projekt podstawowy 8. <i>Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie terenów zielonych. Ponadto projekt wzmacniają przedsięwzięcia uzupełniające nr 1, 2, 3, 5.

Tabela 7 Projekt podstawowy nr 3

Nazwa projektu	<i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	30 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy działań obejmuje między innymi: - Modernizację i rozbudowę Ośrodka Sportu i Rekreacji w Połańcu z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, w tym: - przebudowę i remont istniejącego budynku pływalni, - poprawę stanu technicznego i warunków termicznych, - rozszerzenie zakresu użytkowego części sportowej obiektu o część rekreacyjną i usługową wraz z dostosowaniem tych przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych, - budowę wielofunkcyjnej hali sportowej oraz poprawę jakości płyty głównej boiska. - Zagospodarowanie terenów na kąpielisko miejskie, obejmujące: - budowę zbiornika wodnego, budowę mnicha, - wykonanie pomostów, - zagospodarowanie terenu (plaża, plac zabaw, oświetlenie, parking), zagospodarowanie istniejącego zbiornika na miejsce rekreacji i wypoczynku. - Modernizację budynku świetlicy osiedlowej na Osiedlu Północ przy ul. Jędrusiów, obejmującą: - nadbudowę nieszczelnego stropodachu, - dobudowę wiatrołapu, - wymianę drzwi.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Połańcu		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): - w sferze społecznej: 3, 4, 5, 8, 9 – poprzez budowanie tożsamości lokalnej wynikającą z podwyższenia poczucia przynależności mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi oraz wzrost aktywności obywatelskiej dzięki budowie świetlicy środowiskowej. - w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 1, 2, 3 – poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, wyposażenie przestrzeni w infrastrukturę sportową, zmniejszenie barier architektonicznych, a także zagospodarowanie terenów przyległych do obiektów pełniących funkcje społeczne. - w sferze technicznej: 1 – zwłaszcza poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych. - w sferze środowiskowej: 1, 2 – zwłaszcza poprzez zagospodarowanie terenu na kąpielisko miejskie. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): - w sferze społecznej: 1, 3 – wykorzystanie potencjału wysokiej jakości i poziomu kształcenia młodych ludzi poprzez rozwój ich zdolności sportowych. - w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 2 – koncentrację lokalizacji instytucji świadczących usługi publiczne. - w sferze technicznej: 1 – poprawa stanu technicznego obiektów pełniących różnorodne funkcje oraz świadczących usługi publiczne.		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje	Cel rewitalizacji 1. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej Kierunek działań 1.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług		

projekt	Kierunek działań 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działań 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - podniesienie technicznego standardu obiektów publicznych; - zwiększenie dostępności do usług osobom niepełnosprawnym; - podniesienie poziomu życia osób niepełnosprawnych oraz osób starszych; - zmniejszenie wykluczenia społecznego; - poprawa stanu kondycji fizycznej osób z obszaru rewitalizacji; - powstanie przestrzeni rekreacyjno-sportowo-usługowych; - wzbogacenie oferty rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji; - zmniejszenie bezrobocia w związku z powstaniem części usługowej w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Połańcu (powstanie nowych miejsc pracy); - wzrost atrakcyjności warunków do życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami; - uratowanie od zniszczenia technicznego obiektów instytucji publicznych. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej</i> niniejszego dokumentu.
Powiązanie projektu z innymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 2. <i>Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia</i> – poprzez zwiększenie jakości świadczonych usług w remontowanym i modernizowanym budynku ośrodka zdrowia. - Projekt podstawowy 5. <i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie przestrzeni dla budowy domu opieki dla seniorów, a także podniesienie jakości świadczonych usług komunalnych oraz poprawa warunków życia w mieszkaniach socjalnych. - Projekt podstawowy 8. <i>Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie terenów zielonych. Ponadto projekt wzmacniają przedsięwzięcia uzupełniające nr 2, 3, 4 i 5.

Tabela 8 Projekt podstawowy nr 4

Nazwa projektu	Wspieranie działań sprzyjających dla rozwoju gospodarczego		
Lokalizacja	Gmina Połaniec, w tym obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	19 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), (EFS), programy krajowe
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy działań obejmuje między innymi: 1. Pozyskanie nowych inwestorów na istniejących strefach inwestycyjnych wraz z powstaniem nowych stref „D” (Brzozowa) i „E” (Rudniki). 2. Kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze, starania o pozyskanie kolejnych terenów inwestycyjnych. 3. Włączenie części terenów inwestycyjnych do funkcjonującej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 4. Stworzenie inkubatorów przedsiębiorczości na strefie "B" i "C" produkcyjnych i biurowo-usługowo-produkcyjnych. 5. Przygotowanie i promocja kompleksowych ofert inwestycyjnych, handlowych i współpracy poprzez organizację licznych spotkań z potencjalnymi inwestorami, udział w konferencjach i forach międzynarodowych, rozpowszechnianie oferty inwestycyjnej w prasie i mediach. 6. Tworzenie bazy danych wszystkich zawodów, skupiającej informacje o kwalifikacjach mieszkańców regionu chętnych do podjęcia pracy, będącej informacją dla potencjalnych inwestorów o dostępnym zasobie pracowniczym. 7. Tworzenie bazy przedsiębiorców, którzy wykazali zainteresowanie ofertą inwestycyjną. 8. Edukowanie młodych w kierunku przedsiębiorczości, dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy, przedsiębiorcy lokalni i zewnętrzn		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 3, 8, 9 – poprzez wspieranie edukacji w zakresie rozwoju zawodowego, zmianę statusu materialnego dzięki lepszej dostępności do ofert pracy. 2) w sferze gospodarczej: 2, 3, 4 – poprzez zwiększenie aktywności gospodarczej ludzi młodych z obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, a także uatrakcyjnienie oferty dla zewnętrznych i lokalnych przedsiębiorców ulepszając istniejące i tworząc nowe tereny inwestycyjne. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): 1) w sferze społecznej: 1 – poprzez wykorzystanie potencjału edukacyjnego. 2) w sferze gospodarczej: 1, 3 – poprzez wykorzystanie istniejących i stworzenie nowych terenów inwestycyjnych wraz z kompleksowo przygotowaną ofertą inwestycyjną.		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działań 1.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług</i> Kierunek działań 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działań 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i> Kierunek działań 2.3. <i>Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - poprawa sytuacji gospodarczej na obszarze rewitalizacji, ale także na obszarze całej gminy;		

oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	- podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców; - wzrost ilości inwestorów zewnętrznych; - poprawa oferty inwestycyjnej obszaru rewitalizacji i gminy; - zwiększenie dostępności do usług i ofert pracy osobom niepełnosprawnym; - zmniejszenie wykluczenia społecznego; - poprawa oferty gospodarczej obszaru rewitalizacji, ale i całej gminy; - zwiększenie ilości wykształconej kadry do pracy; - wzrost jakości współpracy przedsiębiorców; - wydobycie istniejącego potencjału gospodarczego poprzez inkubację nowych podmiotów gospodarczych; - wzrost ilości pozyskanych inwestorów na istniejące i planowane strefy inwestycyjne. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 5. <i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie przestrzeni dla budowy domu opieki dla seniorów, a także podniesienie jakości świadczonych usług komunalnych oraz poprawa warunków życia w mieszkaniach socjalnych. - Projekt podstawowy 3. <i>Wzbogacenie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. - Projekt podstawowy 6. <i>Aktywizacja społeczno- zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> – poprzez wzmocnienie działań społecznych służących poprawie sytuacji osób bezrobotnych. - Projekt podstawowy 7. <i>Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów ze szkół publicznych z terenu Gminy Połaniec oraz poprawa relacji społecznych na obszarze rewitalizacji</i> – poprzez działania podnoszące kompetencje uczniów i nauczycieli oraz wspierające relację rodzin. Ponadto projekt wzmacniając przedsięwzięcia uzupełniające nr 1, 2, 3 i 7.

Tabela 9 Projekt podstawowy nr 5

Nazwa projektu	<i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym</i>		
Lokalizacja	Gmina Połaniec, w tym obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	10 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR) programy krajowe, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy działań obejmuje między innymi: 1. Budowę nowego obiektu Domu Opieki dla Osób Starszych obejmującą stworzenie i zapewnienie dobrej jakości warunków mieszkaniowych oraz funkcji dodatkowych (społecznych) osobom starszym z obszaru rewitalizacji, a także zlikwidowanie barier architektonicznych (obiekt zlokalizowany poza obszarem rewitalizacji). 2. Budowę budynku komunalnego przy skrzyżowaniu ulic Madalińskiego i Mieleckiej. 3. Remont budynków socjalnych przy ulicy Zrębińskiej.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 2, 3, 4, 8, 10 – poprzez udział w zajęciach aktywizujących zawodowo i społecznie mieszkańców z obszaru rewitalizacji. 2) w sferze gospodarczej: 2 – poprzez zwiększenie aktywności gospodarczej ludzi młodych z obszaru rewitalizacji oraz całej gminy. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): 1) w sferze społecznej: 1 – poprzez zwiększenie poczucia przynależności, walkę z wykluczeniem społecznym osób w wieku senioralnym, zmniejszenie występowania patologii społecznych (poprzez zwiększenie ilości lokali socjalnych).		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działań 1.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług</i> Kierunek działań 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działań 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - powstanie miejsc opieki całodobowej dla osób w wieku senioralnym; - poprawa sytuacji rodzin, opiekującego się osobami starszymi; - poprawa warunków życia osób w podeszłym wieku; - wzrost aktywności społecznej osób w wieku senioralnym; - rozwój sfery gospodarczej na obszarze rewitalizacji, ale także na obszarze całej gminy; - podniesienie oferty infrastruktury komunalnej; - wzrost ilości mieszkań socjalnych; - podwyższenie poziomu życia mieszkańców na terenie rewitalizacji; - zmniejszenie wykluczenia społecznego; - zmniejszenie występowania patologii społecznych; - uratowanie od zniszczenia obiektów publicznych. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem.		

	<i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.
Powiązanie projektu z innymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 2. <i>Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia</i> – poprzez zwiększenie jakości świadczonych usług w remontowanym i modernizowanym budynku ośrodka zdrowia. - Projekt podstawowy 3. <i>Wzbogacenie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. - Projekt podstawowy 6. <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> – poprzez wzmocnienie działań społecznych służących poprawie sytuacji osób bezrobotnych. - Projekt podstawowy 8. <i>Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie terenów zielonych. Ponadto projekt wzmacniając przedsięwzięcia uzupełniające nr 2, 3 i 7.

Tabela 10 Projekt podstawowy nr 6

Nazwa projektu	<i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i>		
Lokalizacja	Gmina Połaniec, w tym obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017–2020
Szacowana wartość	9 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFS), programy krajowe, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy działań obejmuje między innymi: 1. Tworzenie programów służących aktywizacji społeczno-zawodowej za pomocą instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej, identyfikujących potrzeby i zjawiska na regionalnym rynku pracy, wskazujących działania mające zwiększyć możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy (w tym osób niepełnosprawnych). 2. Wdrażanie rozwiązań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej tych osób.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, OPS, organizacje pozarządowe, instytucje pomocy i integracji społecznej, przedsiębiorcy		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 2 – poprzez wspieranie edukacji w zakresie rozwoju zawodowego. 2) w sferze gospodarczej: 2, 4 – poprzez zwiększenie aktywności gospodarczej ludzi młodych z obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, a także uatrakcyjnienie oferty dla zewnętrznych i lokalnych przedsiębiorców ulepszając i tworząc nowe tereny inwestycyjne. Ponadto wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego		

	następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): 1) w sferze społecznej: 1 – poprzez wykorzystanie potencjału edukacyjnego. 2) w sferze gospodarczej: 1, 3 – poprzez wykorzystanie potencjału przedsiębiorczego na terenie obszaru.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działań 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działań 2.1. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i> Kierunek działań 2.3. <i>Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - poprawa sytuacji gospodarczej na obszarze rewitalizacji, ale także całej gminy; - podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców; - podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców; - wzrost kompetencji zawodowych osób młodych; - zmniejszenie liczby bezrobotnych osób na terenie obszaru rewitalizacji; - zmiana mentalności mieszkańców; - zahamowanie procesu wysiedlania się osób młodych z terenu rewitalizacji; - wzrost ilości aktywnych zawodowo osób; - wzrost ilości inwestorów zewnętrznych; - zwiększenie integracji społecznej mieszkańców. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 7. <i>Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów ze szkół publicznych z terenu Gminy Polanec oraz poprawa relacji społecznych na obszarze rewitalizacji</i> – poprzez działania podnoszące kompetencje uczniów i nauczycieli oraz wspierające relację rodzin. Ponadto projekt wzmacnia przedsięwzięcia uzupełniające nr 1 i 2.

Tabela 11 Projekt podstawowy nr 7

Nazwa projektu	Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów ze szkół publicznych z terenu Gminy Połaniec oraz poprawa relacji społecznych na obszarze rewitalizacji		
Lokalizacja	Gmina Połaniec, częściowo obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2016–2017
Szacowana wartość	3,5 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (EFS) programy krajowe, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje następujące działania: 1. Realizację zajęć rozwijających z matematyki – kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania pojęć i wiedzy w zakresie stosowania pojęć z matematyki w obszarze życia codziennego. 2. Realizację zajęć rozwijających z przyrody – kształcenie umiejętności praktycznego spojrzenia na przyrodnicze zasoby regionu – zakłada się wzrost poziomu świadomości w obszarze edukacji przyrodniczej w odniesieniu do realnych potrzeb życia codziennego. 3. Realizację zajęć rozwijających z informatyki – wykorzystanie umiejętności z zakresu ICT do realizacji z zadań w ramach kompetencji kluczowych, a także przeciwwaga do bezmyślnego korzystania z technologii informacyjnych (umiejętność wyprodukowania broszur, ulotek, zrobienia prezentacji oraz nabycia umiejętności w zakresie programów użytkowych). 4. Realizację zajęć rozwijających z języka angielskiego – umiejętność zastosowania kompetencji kluczowych w zakresie j. angielskiego w sytuacjach życia codziennego. 5. Realizację zajęć psychologiczno-pedagogicznych – kształcenie umiejętności rozpoznawania własnych predyspozycji i zdolności potencjalnie zapewniających osiągnięcie sukcesu w życiu. 6. Realizację zajęć z doradztwa zawodowego – rozwijanie umiejętności planowania własnej ścieżki edukacyjnej oraz przygotowanie do podejmowania świadomych wyborów zawodowych w przyszłości. 7. Realizacja zajęć niestacjonarnych i wyjazdów edukacyjnych w PSP Połaniec i PSP Ruszcza – rozbudzenie zainteresowania kulturą regionu poprzez wyjazdy, spotkania z ludźmi krzewiącymi kulturę lokalną, poznawanie ciekawostek turystycznych, historycznych, kulinarnych oraz przyrodniczych. 8. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie nowatorskich metod sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu kompetencji kluczowych w celu uatrakcyjnienia zajęć szkolnych. 9. Poprawę infrastruktury edukacyjnej w Publicznej Szkole Podstawowej z OI im. T. Kościuszki w Połańcu. 10. Poprawę infrastruktury edukacyjnej w Publicznym Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Połańcu. 11. Poprawę infrastruktury edukacyjnej w Zespole Placówek Oświatowych w Ruszczy. 12. Budowę świetlicy środowiskowej w Połańcu – wyposażenie, rekrutacja i organizacja pracy. 13. Prowadzenie zajęć sportowych, przeciwdziałanie agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży, warsztaty integrujące rodzinę.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec		
Grupy docelowe	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz mieszkańcy Gminy Połaniec, w szczególności uczniowie i nauczyciele szkół publicznych w Gminie Połaniec		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 2 – poprzez wspieranie edukacji w zakresie rozwoju zawodowego.		

i potencjały	2) w sferze gospodarczej: 2 – poprzez zwiększenie aktywności gospodarczej ludzi młodych z obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, a także uatrakcyjnienie oferty dla zewnętrznych i lokalnych przedsiębiorców budując bazę wykształconej kadry. Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego następujące <u>potencjały</u> (tabela 4): 1) w sferze społecznej: 1 – poprzez wykorzystanie potencjału edukacyjnego.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 2. <i>Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej</i> Kierunek działania 2.2. <i>Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców</i> Kierunek działania 2.3. <i>Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: - zwiększenie wiedzy uczniów w zakresie realizowanych przedsięwzięć; - poprawa jakości kształcenia w proponowanych szkołach; - wzrost atrakcyjności oferty edukacyjnej; - wzrost świadomości zawodowej uczniów; - poprawa wyników edukacyjnych; - wzrost kompetencji kadry nauczycielskiej. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje w szczególności powiązania i oddziaływanie z następującymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi: - Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 2. <i>Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia</i> – poprzez zwiększenie jakości świadczonych usług w remontowanym i modernizowanym budynku ośrodka zdrowia. - Projekt podstawowy 3. <i>Wzbogacenie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. - Projekt podstawowy 5. <i>Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym</i> – poprzez estetyczne zagospodarowanie przestrzeni dla budowy domu opieki dla seniorów, a także podniesienie jakości świadczonych usług komunalnych oraz poprawa warunków życia w mieszkaniach socjalnych. - Projekt podstawowy 6. <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> – poprzez wzmocnienie działań społecznych służących poprawie sytuacji osób bezrobotnych. Ponadto projekt wzmacniają przedsięwzięcia uzupełniające nr 1, 2 i 5.

Tabela 12 Projekt podstawowy nr 8

Nazwa projektu	Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec		
Lokalizacja	Gmina Połaniec	Okres realizacji	2016–2017
Szacowana wartość	3 mln zł	Źródła finansowania	środki UE (FS) programy krajowe, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi następujące działania: 1. Budowa ścieżki rowerowej z chodnikiem i obiektami małej architektury wraz zagospodarowaniem zieleni miejskiej wzdłuż ul. Jana Pawła II. 2. Zagospodarowanie zieleni miejskiej przy ul. T. Kościuszki i Batalionów Chłopskich. 3. Budowa obiektów małej architektury wraz z zagospodarowaniem zieleni miejskiej wzdłuż ul. 11 Listopada do pełnienia funkcji społecznych, kulturowych i rekreacyjnych. 4. Budowa obiektów małej architektury wraz z zagospodarowaniem zieleni miejskiej wzdłuż ul. Widokowej. 5. Zagospodarowanie zieleni miejskiej wzdłuż ul. T. Kościuszki. 6. Budowa obiektów małej architektury wraz z zagospodarowaniem zieleni miejskiej przy pomniku T. Kościuszki. 7. Przebudowa ścieżki na Kopiec Kościuszki wraz z budową obiektów małej architektury i zagospodarowaniem zieleni miejskiej.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec		
Grupy docelowe	mieszkańcy obszarów rewitalizacji		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 4): 1) w sferze społecznej: 4, 6 – poprzez stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających budowaniu tożsamości lokalnej. 2) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 3 – poprzez zagospodarowanie terenów do działalności usług publicznych. 3) w sferze środowiskowej: 1, 3 – poprzez stworzenie na terenach zielonych estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej. 2) w sferze środowiskowej: 1 – poprzez wykorzystanie potencjału istniejących nieuporządkowanych przestrzeni.		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działania 1.1. <i>Cel rewitalizacji 1. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej</i> Kierunek działania 1.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z wysoką jakością świadczonych usług</i> Kierunek działania 1.2. <i>Kreowanie dobrych warunków życia mieszkańców</i> Kierunek działania 1.2. <i>Tworzenie infrastruktury rekreacyjnej, kulturowej i edukacyjnej</i> Kierunek działania 1.3. <i>Poprawa bezpieczeństwa publicznego</i>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: - poprawa jakości środowiska miejskiego; - wzrost powierzchni terenów zieleni; - wzrost atrakcyjności miasta; - poprawa jakości życia mieszkańców; - wzrost osób aktywnie spędzających czas na terenie gminy; - wzrost liczby turystów; - wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych; - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej. Wskaźniki produktu: 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją		

	2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Liczba osób objętych wsparciem. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	- Projekt podstawowy 1. <i>Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych</i> – poprzez kompleksowe działania z zakresu budowy, remontów, modernizacji, adaptacji budynków użyteczności publicznej. - Projekt podstawowy 3. <i>Wzbogacenie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne</i> – poprzez zwiększenie ilości obiektów, które mogą poprawić komfort życia mieszkańców. Ponadto projekt wzmacniając przedsięwzięcia uzupełniające nr 2, 3,4.

Ze względu na zidentyfikowane w pogłębionej diagnozie obszaru problemy i potencjały, a także potrzeby, których zaspokojenie (tabela 4) jest kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji, konieczna jest realizacja wszystkich projektów podstawowych, aby osiągnąć założone cele w dążeniu do wizji obszaru (planowanego efektu). Tylko kompleksowe działania odnoszące się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, spowodują osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na sytuację kryzysową. Część projektów podstawowych zrealizowana zostanie na obszarze całego miasta lub gminy, z uwagi na specyfikę ich oddziaływania. Dzięki takiemu podejściu rewitalizacja jest niezbędnym elementem rozwoju gminy. Przedsięwzięcie związane z budową nowych mieszkań socjalnych przyczyni się do włączenia społecznego mieszkańców i umożliwienia im korzystania z pozytywnych efektów prowadzonych działań poprzez zapewnienie im lepszych warunków życia oraz możliwości związanych ze znalezieniem zatrudnienia. Kompleksowe działania dotyczące rozwoju funkcji społecznej i gospodarczej gminy, poprzez rozszerzenie dostępu do atrakcyjnej infrastruktury oraz świadczonych usług, spowodują wzrost inwestycji na obszarze przez podmioty prywatne, zapewniające mieszkańcom miejsca pracy. Szeroki zakres projektów polegających na aktywizacji i integracji różnych interesariuszy rewitalizacji (w szczególności mieszkańców z przedsiębiorcami) spowoduje zwiększenie ich zaangażowania w sprawy lokalne.

Zarówno działania inwestycyjne, jak i społeczne realizowane przez podmioty z sektorów: społecznego, gospodarczego oraz publicznego, współfinansowane z różnych źródeł zewnętrznych, przyczynią się do osiągnięcia wizji obszaru: *Obszar rewitalizacji „zastrzykiem energii” dla mieszkańców, jako centrum aktywności społecznej, gospodarczej,*

z funkcjonalną i estetyczną przestrzenią publiczną oraz atrakcyjną infrastrukturą rekreacyjną i kulturową.

2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych jest charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tabela 13), realizujących określone kierunki działań, które mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wzmacniają one zaplanowane efekty procesu rewitalizacji w odniesieniu do rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Tabela 13 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka tematyczna przedsięwzięcia	Powiązanie z celami rewitalizacji i kierunkami działań
1.	<i>Poprawa aktywności społeczno-zawodowej osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem, wsparcie rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych poprzez między innymi: integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych)</i>	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców poprzez ścisłą współpracę z różnymi instytucjami działającymi w sferze społecznej, szczególnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który będzie wdrażał różnorodne programy służące aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym za pomocą instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, ukierunkowanych między innymi na: 1) przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych, w tym m.in. poprzez pracę socjalną; 2) podniesienie kwalifikacji zawodowych, poszerzenie wiedzy i umiejętności w celu uzyskania lub utrzymania zatrudnienia; 3) poszerzenie wiedzy i umiejętności podnoszących kompetencje ogólne, wpływające na status społeczny i pozwalające wykorzystać wiedzę w praktyce Jednym z elementów będzie również wsparcie dla nowo powstałych i już działających organizacji pozarządowych, propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. Ponadto przewiduje się współpracę z organizacjami pozarządowymi, które w ramach swojej działalności przyczyniają się do integracji różnych grup interesariuszy.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 2.1. Kierunek działań 2.3.
2.	<i>Tworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej między innymi poprzez poprawę stanu technicznego i/lub adaptację do pełnienia innych funkcji</i>	W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się między innymi: budowę, przebudowę, remonty, adaptacje i/lub prace konserwatorskie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizację obiektów oraz zagospodarowanie przyległego terenu, w tym budowę, przebudowę, remont parkingów.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2. Cel rewitalizacji 2.

	<i>budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, usługowo-handlowych i produkcyjnych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji</i>		Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.3.
3.	<i>Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury drogowej i komunalnej oraz tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji</i>	Przedsięwzięcie obejmuje między innymi zadania takie jak: remont, modernizację, przebudowę dróg i ciągów pieszo-jezdných oraz przestrzeni publicznych wraz z likwidowaniem barier architektonicznych. Jednym z elementów jest również tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz miejsc rekreacji.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2.
4.	<i>Wspieranie Rozwoju i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej</i>	Przedsięwzięcia polegające między innymi na: budowie oraz modernizacji, przebudowie i/lub remoncie wraz z doposażeniem istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych na rzecz różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w tym dostosowanie do potrzeb sportu osób niepełnosprawnych). Zakres dotyczy: sal sportowych (sal gimnastycznych, siłowni, sal do sportów walki, hal sportowych), boisk sportowych oraz terenowych urządzeń sportowych, kompleksów lub urządzeń lekkoatletycznych, kortów tenisowych, siłowni plenerowych, placów zabaw itp. oraz zaplecza szatniowo-sanitarnego dla ww. obiektów.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.3.
5.	<i>Organizacja cyklicznych wydarzeń i/lub rozwój działalności społecznej kulturalnej, artystycznej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej na rzecz różnych grup interesariuszy rewitalizacji</i>	Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje organizację i rozszerzenie oferty działań kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych (szczególnie w obiektach/ przestrzeniach rewitalizowanych) na rzecz społeczności lokalnej poprzez działania między innymi: („Przywitanie Lata”, imprezy podtrzymujące rozwój tradycji kościuszkowskich w Połaniecu, organizacja Wigilii a także inne). Ponadto przewiduje się stworzenie kompleksowego systemu wsparcia i współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wyznaczonego obszaru rewitalizacji, przyczyniającego się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 2.1. Kierunek działań 2.2. Kierunek działań 2.3.
6.	<i>Tworzenie produktów regionalnych, dzięki którym poprawi się sytuacja gospodarcza na obszarze rewitalizacji a także poprawa sytuacji obiektów o znaczeniu historycznym</i>	Zakres rzeczowy przedsięwzięcia dotyczy kreowania „turystycznego” wizerunku gminy Połaniec poprzez tworzenie kompleksowych produktów turystycznych z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego (o charakterze materialnym i niematerialnym) oraz tradycji kościuszkowskich. Przykładowe zadania mogą dotyczyć: 1) tworzenie szlaków tematycznych (m.in. „Kopiec Kościuszki – Taras Widokowy”). 2) organizację różnego rodzaju imprez, wydarzeń promujących tradycje kościuszkowskie. 3) organizowanie festiwali. 4) wykreowania kompleksowej oferty produktu regionalnego. Adaptacja zabytkowego dworu na oraz stworzenie nowej funkcji handlowej, turystycznej, usługowej.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2. Kierunek działania 2.3.

7.	<i>Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń poprzez wymianę źródeł ciepła na ekologiczne i/lub instalację OZE na obszarze rewitalizacji zarówno przez osoby prywatne, jak i przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje oraz wspólnoty mieszkaniowe</i>	Zakres tematyczny przedsięwzięcia obejmuje między innymi: redukcję zanieczyszczenia powietrza poprzez modernizację źródeł ciepła i/lub budowę, przebudowę lub modernizację infrastruktury służącej do produkcji energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej, mieszkaniowych, produkcyjnych, usługowych, handlowych i innych.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2. Kierunek działań 1.3.
----	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023 ma charakter kompleksowy, dlatego że podczas programowania działań rewitalizacyjnych zastosowano mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii efektów w oddziaływaniu na obszar rewitalizacji zapewniona została ich komplementarność w różnych wymiarach, tj. przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Większość projektów zawartych w dokumencie realizowanych będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w centralnej części miasta, co spowoduje, że zasięg ich oddziaływania będzie znacznie większy i efektywniejszy z punktu widzenia interesariuszy rewitalizacji. Część z zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze względu na charakter działań obejmie teren całej gminy, ponieważ tylko poprzez większą skalę zadań można uzyskać założone efekty w postaci rozwiązania zidentyfikowanych problemów. Wzajemne dopełnianie się projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających oraz zaangażowanie lokalnej społeczności pozwoli na osiągnięcie efektu rewitalizacji widocznego na całym jego obszarze i uniknięcie wybiórczości inwestycji. Zindywidualizowane działania rewitalizacyjne wdrażane na obszarze rewitalizacji, a także poza obszarem wzajemnie będą się dopełniać przestrzennie, dzięki czemu efekty ich realizacji nie będą widoczne punktowo w pojedynczych miejscach, a na całym obszarze objętym kryzysem. Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe zostały zaprogramowane w taki sposób, aby odpowiadały na problemy mieszkańców, a przede wszystkim nie skutkowały przenoszeniem problemów w inne miejsce. W tym celu zawarto zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, jak i społeczne, które zapobiegą prowadzeniu do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Jest to istotne z powodu dużego braku poczucia jedności społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji. Dostępność do powstałej infrastruktury oraz

działań społecznych i kulturalnych dla wszystkich użytkowników zamieszkujących dany teren spowoduje, że z pozytywnych efektów rewitalizacji korzystać będą wszyscy mieszkańcy, bez względu na sytuację materialną. Taka sytuacja przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i integracji społeczności lokalnej obszaru z przedsiębiorcami, którzy chcą zainwestować w obszarze rewitalizacji i tworzyć nowe miejsca pracy. Z drugiej strony, komplementarność w wymiarze przestrzennym skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe oraz uzupełniające zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy i wykorzystują potencjały lokalne wyznaczonego obszaru rewitalizacji w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, które w tym przypadku spowodowane są głównie kumulacją wykluczenia społecznego oraz ograniczeniami wynikającymi z lokalizacji na terenie gminy elektrowni, która skupia wokół swojej działalności większość osób pracujących z obszaru, zmieniając mentalność tych ludzi odnoszącą się do potrzeby aktywności w życiu lokalnym a także możliwości założenia indywidualnego podmiotu gospodarczego. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do poszczególnych fragmentów obszaru, które charakteryzują się innymi problemami ze względu na pełnione funkcje. W związku z tym wykonana została pogłębiona analiza i diagnoza obszaru rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym, która zawarta jest w II części niniejszego dokumentu. Konieczne jest również określenie pożądanego stanu do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dlatego została określona wizja (planowany efekt rewitalizacji), uwzględniająca uwarunkowania i zasoby wewnętrzne obszaru, tj. kapitał społeczny mieszkańców, zasoby niezagospodarowanych terenów zielonych. Parametryzacja efektów rewitalizacji określona została na poziomie celów rewitalizacji, ponieważ wizja określa zbiór poświadanych wartości do osiągnięcia po wdrożeniu założeń dokumentu. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych płaszczyznach, będą brane pod uwagę zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby

zapewnić koordynację tematyczną i organizacyjno-techniczną działań administracji samorządowej. Ponadto ważne jest, że proces rewitalizacji realizuje założenia dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i powiatowym, regionalnym, krajowym, co zostało wykazane w rozdziale 2, części I dokumentu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji. Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy z UMiG w Połańcu, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych UMiG w Połańcu, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy. W przypadku potrzeby wsparcia merytorycznego ww. referatu wszyscy kierownicy i pracownicy UMiG w Połańcu zobowiązani są do ścisłej współpracy i udzielania niezbędnych informacji.

Wdrażanie założeń rewitalizacji w ramach struktur organizacyjnych Urzędu, przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia, w proces wdrażania będą włączani również przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji realizujących zaplanowane projekty.

Jako organ opiniodawczo-doradczy Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec powołany został Komitet Rewitalizacji. Wybrani kandydaci zostali powołani na członków Komitetu Rewitalizacji *Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec nr 80/2016 z dnia 21 października 2016 roku w sprawie powołania składu Komitetu Rewitalizacji do spraw przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023* (po przeprowadzeniu właściwej procedury wynikającej z ustawy o rewitalizacji).

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W Gminnym Programie Rewitalizacji zwrócono również uwagę na zachowanie ciągłości programowej w odniesieniu do przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym, które zostały już zrealizowane w ramach polityki spójności 2007–2013, a także komplementarnymi projektami społecznymi wdrażanymi w ramach polityki spójności 2014–2020. Ma to kluczowe znaczenie dla efektywności procesu rewitalizacji w oddziaływaniu na sytuację kryzysową występującą na danym obszarze.

W okresie programowania UE na lata 2007–2013 zapoczątkowano proces rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji m.in. poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, tworzących estetyczne i funkcjonalne warunki do rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejszymi projektami w tym zakresie były poszczególne etapy projektu: Rewitalizacja centralnych obszarów miasta Połanica – przebudowa Placu Uniwersału Połanieckiego, wymiana oświetlenia przy głównych ulicach miasta na lampy stylowe oraz budowa parków rekreacyjnych w ramach działania 6.2. RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013, w wyniku których wzmocniła się pozycja małych miast. Obecnie potencjał gospodarczy tego terenu jest niedostatecznie wykorzystany przez mieszkańców, szczególnie w zakresie rozwoju usług turystycznych, okołoturystycznych i działań społecznych. W związku z tym może stanowić podstawę do jego kontynuacji lub/i rozwinięcia w ramach obecnej perspektywy finansowej na lata 2014–2020 w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Inne zrealizowane przez Gminę Połaniec projekty, obejmujące swym zasięgiem wyznaczony obszar rewitalizacji i/lub mające na niego wpływ społeczno-gospodarczy (współfinansowane z różnych źródeł zewnętrznych) przedstawia tabela 14.

Tabela 14 Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy na terenie Gminy Połaniec

Lp.	Nazwa projektu	Zakres rzeczowy	Okres realizacji	Wartość projektu w złotych	Źródło finansowania
1.	Tworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Połaniec przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego pod usługi publiczne, obiekty produkcyjne, składy i magazyny (Etapy: I-B, II-A, III-C)	Kompleksowe działania związane z uzbrojeniem, zagospodarowaniem oraz wyposażeniem w niezbędną infrastrukturę terenów inwestycyjnych.	2007–2016	33 196 081,97 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
2.	Budowa infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku na terenie Miasta i Gminy Połaniec	Budowa nowoczesnych placów zabaw wraz ze skate parkiem oraz remont kortów tenisowych.	19.09.2007–30.09.2010	25 195 78,26 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
3.	Poprawa organizacji ruchu i bezpieczeństwa na terenie Gminy Połaniec – budowa gminnych ciągów drogowych oraz skrzyżowania o ruchu okrężnym przy Szkole Podstawowej w Połańcu	Budowa małego ronda wraz z oświetleniem na skrzyżowaniu ulic oraz budowy dróg: Połaniec-Kraśnik-Zdzieci Stare, drogi gminnej Kraśnik-Rosзки oraz ul. Partyzantów wraz z łącznikiem miała na celu poprawę organizacji ruchu i bezpieczeństwa na terenie Miasta i Gminy Połaniec.	14.06.2007–30.08.2010	7 561 994,22 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
4.	„Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających z pomocy społecznej z terenu Miasta i Gminy Połaniec”	Zwiększenie aktywności zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej w Połańcu, przeprowadzenie indywidualnego poradnictwa zawodowego, warsztatów aktywizacji, treningu kompetencji i umiejętności społecznych oraz szkoleń zawodowych.	2008–2014	3 113 672,16 zł	Program Kapitał Ludzki 2007–2013
5.	Przebudowa Kina "PEGAZ" w Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia	Poprawa jakości oraz zwiększenie oferty programowej i artystycznej poprzez kompleksową przebudowę Centrum Kultury i Sztuki: sala widowiskowa, pomieszczenia, biblioteka,	14.02.2008–30.03.2010	6 319 640,45 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013

		piwnice. Zakupiono nowoczesne wyposażenie, nagłośnienie i oświetlenie.			
6.	”W rytmie Kościuszki - Uniwersał Połaniecki”	Promocję wydarzeń narodowowyzwoleńczych w 215. rocznicę Uniwersału Połanieckiego. Powstał ponadregionalny produkt turystyczny – banery reklamowe na stornach www, albumy, powstała turystyczno-promocyjno-inwestycyjna strona www, przedstawiono inscenizację Insurekcji Kościuszkowskiej. Społeczność lokalna podniosła swoją świadomość na temat Uniwersału Połanieckiego.	01.11.2008– 31.12.2009	280 624,24 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
7.	Rewitalizacja centralnych obszarów miasta Połańca – przebudowa Placu Uniwersału Połanieckiego, wymiana oświetlenia przy głównych ulicach miasta na lampy stylowe oraz budowa parków rekreacyjnych	Przebudowany został rynek wraz z infrastrukturą podziemną. Budynek starej Ochotniczej Straży Pożarnej w Połańcu został przebudowany i zamieniony w Obiekt Informacji Turystycznej wraz z funkcją usługowo-handlową. Sucha studnia, podświetlone fontanny, ławki nadały nowoczesnego urok	20.07.2007– 31.12.2010	5 914 830,05 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
8.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Połaniec	Projekt objął 5 budynków. Prace polegały na wymianie: stropodachu, instalacji centralnego ogrzewania i węzła cieplnego, nieszczelnej stolarki okiennej i drzwiowej. Ocieplenie ścian zewnętrznych, wykonanie instalacji solarnej zasilającej instalację ciepłej wody, wymianie instalacji wentylacji mechanicznej.		8 026 174,96 zł	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007–2013
9.	Urząd Miasta i Gminy Połaniec – profesjonalny, efektywny, dostępny”	Organizacja szkoleń ogólnych i specjalistycznych dla pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu.		926 893,89 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
10.	Dziś nauka, jutro sukces” Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	Realizację zajęć pozalekcyjnych oraz zapewnienie każdemu uczniowi, objętemu wsparciem w ramach projektu, szansy edukacyjnej z przedmiotów mat.-przyr. a także językowych zgodnej z jego kompetencjami.	01.08.2012– 30.06.2013	300 928,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
11.	„Sięgnij po sukces – zajęcia rozwijające dla uczniów zdolnych	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów przy użyciu najnowszych technologii poprzez	01.08.2012– 30.06.2013	215 368,10 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki

	w gminie Połaniec” Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	realizację zajęć pozalekcyjnych. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu umiejętności komunikowania się w języku angielskim, zwiększenia poziomu kompetencji informatycznych, wzrostu podstawowych kompetencji naukowo – technicznych oraz umiejętności artystycznych. Realizacja projektu wpłynie znacząco na rozwijanie uzdolnień uczniów, zwiększy aspiracje, podniesie jakość kształcenia			
12.	„e – Świętokrzyskie” Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej jednostek.samorządu terytorialnego	Podniesienie bezpieczeństwa sieci teleinformatycznych w jednostkach samorządu terytorialnego a także stworzenie nowoczesnego systemu wspomagającego zarządzanie jednostkami samorządowymi wraz z elektronicznym systemem obiegu dokumentów dla Jednostek Samorządu Terytorialnego w całym Województwie Świętokrzyskim.		252 345,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007 – 2013
13.	Wirtualny spacer po gminie Połaniec oraz opracowanie i wydanie map turystycznych	Opracowana prezentacja multimedialna w trzech językach: polskim, angielskim oraz niemieckim w postaci panoram sferycznych 360x180 stopni o minimalnej rozdzielczości 6000x3000 pikseli w technice HDR		10 045,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013
14.	Budowa placów zabaw i boisk sportowych z elementami małej architektury na terenie Miasta i Gminy Połaniec oraz budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Winnica	Budowie placów zabaw i obiektów sportowych w mieście i gminie Połaniec wyposażonych w nowoczesny sprzęt oraz na budowie świetlicy wiejskiej w miejscowości Winnica, a także na ogrzewaniu istniejącej świetlicy na Osiedlu Północ, które będzie służyło wzbogaceniu istniejącej oferty społeczno - kulturalnej i rekreacyjno - sportowej z przeznaczeniem dla mieszkańców, jak ich gości.	10.01.2013– 31.10.2014	1 053 438,40 zł	„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013
15.	Budowa zewnętrznych siłowni na terenie Miasta Połaniec przy ulicach Jędrusiów, Królowej Jadwigi i Madalińskiego”.	Budowa kompleksowych terenów służących celom rekreacyjno –sportowym na terenie Miasta Połaniec. Wyposażenie w niezbędne obiekty do uprawiania ćwiczeń fizycznych na zewnątrz.	04.11.2014– 31.07.2014	82 127,10 zł	„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013

16.	Budowa zewnętrznych siłowni na terenie Miasta Połaniec przy ul. H. Kołłątaja oraz ul. Krakowskiej D0użej	Budowę nowych obiektów publicznych. Powstałe miejsca aktywnego wypoczynku wyposażone w nowoczesne urządzenia do treningu, będą nie tylko miejscem zabawy i rekreacji ale również miejscem służącym wspólnej integracji, sprzyjającym pogłębieniu wiedzy w zakresie różnych sfer życia społecznego, w tym sektora rybackiego. projekt stanowi pozytywną inicjatywę propagującą zdrowy i aktywny tryb życia.		40 430,10 zł	LEADER
17.	Doposażenie świetlicy osiedlowej przy ul. Jędrusiów w Połańcu	Doposażenie świetlicy osiedlowej przy ul. Jędrusiów w Połańcu. Celem projektu jest podwyższenie standardu świadczonych usług kulturalnych dla mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec poprzez doposażenie obiektu kulturalnego zlokalizowanego		8 388,60 zł	LEADER
18.	I Ogólnopolski Turniej Mini - Siatkówki o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec	Propagowanie zdrowego trybu życia, sportu oraz integracja dzieci i ich rodziców poprzez organizację ogólnopolskiego turnieju piłki siatkowej dzieci na terenie gminy Połaniec		5 255,50 zł	LEADER
19.	Rewitalizacja centralnych obszarów miasta Połańca	W ramach niniejszego projektu rewitalizacji centralnych obszarów miasta wnioskodawca planuje działania wzdłuż m.in. ulic zlokalizowanych w centrum Połańca tj.: Głowackiego, Kosynierów, Rusczańskiej, Jędrusiów, Wójta Bartłomieja, Konopnickiej, Mickiewicza, Sienkiewicza, Żeromskiego, Kochanowskiego, Kościuszki, Osiedle Południe, Kołłątaja. Zadania będą także zlokalizowane przy Stadionie Miejskim, przy kompleksie szkolnym przy ul. Żapniowskiej oraz przy Przedszkolu Publicznym przy ul. Madalińskiego, oraz w budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej.	10.12.2008– 30.10.2015	9 279 178,13 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007–2013
20.	Budowa placu zabaw przy Publicznej Szkole Podstawowej w Połańcu		05.08.2014– 31.03.2015	24 907,50 zł	LEADER
21.	"Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Połaniec"	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Połaniec jest dokumentem strategicznym,		59 450,00 zł	Program Operacyjny Infrastruktura

		opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.			i Środowisko 2007–2013
--	--	--	--	--	---------------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Polaniec

Komplementarność z projektem społecznym wdrażanym w ramach polityki spójności 2014–2020 wskazuje tabela 5. Przeprowadzona analiza wykazała, że przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich latach mają swoją ciągłość i kontynuację w aktualnym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań na wyznaczonym obszarze pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej, dzięki czemu proces rewitalizacji wzmocni ich efektywność i skuteczność.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym dokumencie będą współfinansowane z różnych źródeł, obejmujących m.in. środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności (FS), krajowych środków publicznych oraz środków prywatnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania.

W związku z tym, że komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, podczas programowania działań wykorzystano zgłoszone propozycje projektów planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przez podmioty prywatne (m.in. przedsiębiorców, podmiotów uzdrowiskowych czy spółdzielni mieszkaniowej), które angażować będą środki własne. Tym samym proces rewitalizacji przebiegać będzie przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych w postaci zasobów wewnętrznych podmiotów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji czy ich mieszkańców będzie miało kluczowe znaczenie dla dynamiki i skuteczności pożądaných zmian strukturalnych zarówno społecznych, jak i infrastrukturalnych.

Komplementarność źródeł finansowania określona została w części III, rozdziale 3 dotyczącym szacunkowych ram finansowych programu, gdzie na poziomie poszczególnych przedsięwzięć określono szacowaną ogólną wartość projektu w podziale na publiczne i prywatne źródła finansowania.

Dzięki zaangażowaniu środków publicznych (składających się ze środków własnych gminy, jednostek podległych gminie, podmiotów z sektora finansów publicznych) następuje integracja finansowa zaplanowanych projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających.

Komplementarność i integrowanie na poziomie głównych założeń dokumentu, tj. kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazane zostało w pkt 2.1 i 2.2, rozdziału 2 w części IV niniejszego dokumentu. Poszczególne projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej rozwiązując zidentyfikowane problemy.

3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania

Indykatywne ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec obejmują projekty podstawowe, które wynikają z planów projektowych Gminy Połaniec, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji planujących ich realizację na obszarze rewitalizacji lub poza wyznaczonym obszarem, ale wpływających na jego rozwój społeczno-gospodarczy.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014–2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej). Szacowane ramy finansowe dokumentu przedstawia tabela 15. Ze względu na charakterystykę tematyczną projektów uzupełniających realizowanych w systemie ciągłym, a tym samym brak możliwości dokładnego oszacowania ich całkowitych wartości, szacunkowe ramy finansowe z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania podane zostały tylko dla projektów podstawowych.

Tabela 15 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita wartość projektu w mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne
			Środki budżetu gminy	Środki UE (EFRR, EFS, FS)	Środki krajowe	
PROJEKTY PODSTAWOWE						
1.	Rozwój społeczno-gospodarczy dzięki poprawie estetyki, funkcjonalności, jakości i dostępności przestrzeni oraz usług publicznych zrealizowany poprzez działania rewitalizacyjne	37	6,5	27,7	1,9	0,9
2.	Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia	10	1,5	7,5	0,5	0,5
3.	Wzbogacenie przestrzeni publicznych w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców, a także tereny rekreacyjne	30	6	24,0	-	-
4.	Wspieranie rozwoju gospodarczego	19	3,8	15,2	-	-
5.	Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną, a także osobom w wieku senioralnym	10	2,4	7,6	-	-
6.	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	9	1,8	6,48	0,72	-
7.	Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów ze szkół publicznych z terenu Gminy Połaniec oraz poprawa relacji społecznych na obszarze rewitalizacji	3,5	0,7	2,0	0,6	-
8.	Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Połaniec	3	0,6	1,9	0,4	0,1
SUMA		120,5 mln	23,3 mln	92,38 mln	4,12 mln	1,5 mln
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE (SUMA)						
Suma szacunkowej wartości projektów uzupełniających		30,0 mln				

Źródło: Opracowanie własne

IV. Część wdrożeniowa

1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponad kadencyjnym, określającym cele i plany działań rewitalizacyjnych na kilkanaście lat, dlatego ważnym elementem decydującym o efektywności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system zarządzania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji wyznaczonego z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec (UMiG w Połańcu), który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych UMiGw Połańcu, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy. W przypadku potrzeby wsparcia merytorycznego ww. referatu wszyscy dyrektorzy oraz pracownicy UMiG Połaniec oraz kierownicy jednostek organizacyjnych, zobowiązani są do ścisłej współpracy i udzielania niezbędnych informacji.

Wdrażanie założeń rewitalizacji w ramach struktur organizacyjnych Urzędu, przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia, w proces wdrażania będą włączani również przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji realizujących zaplanowane projekty.

Dodatkowo Kierownik Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy odpowiedzialny będzie za przepływ informacji między interesariuszami rewitalizacji (w tym partnerami projektów rewitalizacyjnych) a Burmistrzem, który będzie podejmował kluczowe decyzje dotyczące procesu rewitalizacji.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne gminy będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską w Połańcu Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Miasta i Gminy Połaniec oraz Referat Finansowo - Księgowy UMiG w Połańcu.

Kierownik Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy w ramach wykonywanych zadań będzie ściśle współpracował z Komitetem Rewitalizacji, powołanym jako organ opiniodawczo-doradczy Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec w zakresie rewitalizacji i partnerami projektów rewitalizacyjnych. Będzie również odpowiadał za obsługę techniczną i organizacyjną Komitetu Rewitalizacji. Głównym zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie nadzór nad efektywnością i jakością oraz postępem w realizacji określonych projektów, a tym samym celów GPR poprzez opiniowanie dokumentów i inicjatyw związanych z rewitalizacją.

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy, efektywnego współdziałania oraz wzajemnego uzupełniania się działań różnych podmiotów z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest

podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. MERYTORYCZNYM – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, opiniowanie, realizowane przede wszystkim na poziomie Komitetu Rewitalizacji i/lub Zespołu Zadaniowego.
2. ORGANIZACYJNYM – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. FINANSOWYM – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa (w tym np. publiczno-prywatnego).

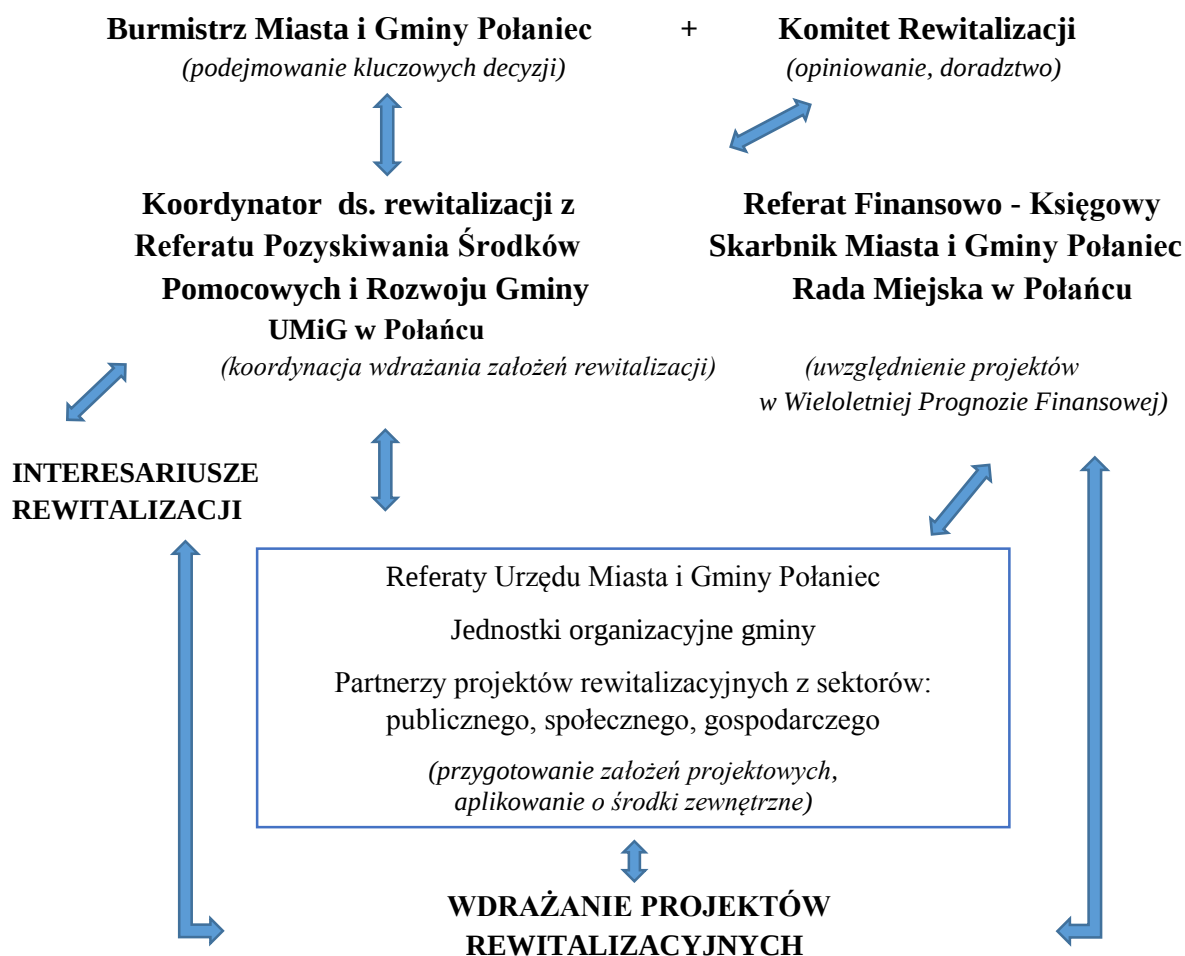
Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej w celu poprawy jakości życia mieszkańców, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

- 1) respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- 2) przejrzystość podejmowanych działań,
- 3) otwarty dialog z mieszkańcami.

Współpraca pomiędzy interesariuszami rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilkunastu wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy mieszkańców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Połaniec

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Harmonogram realizacji programu

Założono, że Gminny Program Rewitalizacji będzie dokumentem długookresowym, obejmującym okres realizacji zaplanowanych projektów. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wytycznych wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Z uwagi na okres obowiązywania programu przyjęto, że będzie to dokument strategiczny skoncentrowany terytorialnie i komplementarny problemowo, tj. mający przeciwdziałać fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Harmonogram wdrażania dokumentu przedstawia tabela 16.

Tabela 16 Harmonogram wdrażania dokumentu

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji (lata)						
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	PROJEKTY PODSTAWOWE							
1.	Rozwój społeczno – gospodarczy zrealizowany dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiającym estetykę, funkcjonalność, jakość i dostępność przestrzeni oraz usług publicznych							
2.	Wzrost jakości usług świadczonych przez instytucje, organy i placówki pomagające osobom starszym, wykluczonym społecznie, niepełnosprawnym oraz placówki ochrony zdrowia							
3.	Wzbogacenie przestrzeni publicznych ,w obiekty wspierające aktywność społeczną i kulturową mieszkańców a także tereny rekreacyjne							
4.	Wspieranie działań sprzyjających dla rozwoju gospodarczego							
5.	Poprawa warunków życia osób z trudną sytuacją materialną a także osobom w wieku senioralnym							
6.	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym							
7.	Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli z Gminy Polaniec a także wsparcie poprawy relacji rodzinnych							
8.	Rozwój terenów zieleni na obszarze Miasta Polaniec							
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE								
1.	Poprawa aktywności społeczno-zawodowej osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem, wsparcie rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych poprzez między innymi: integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych)							
2.	Tworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej między innymi poprzez poprawę stanu technicznego i/lub adaptację do pełnienia innych funkcji budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, usługowo-handlowych i produkcyjnych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji							
3.	Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury drogowej i komunalnej oraz tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji							

4.	Wspieranie Rozwoju i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej							
5.	Organizacja cyklicznych wydarzeń i/lub rozwój działalności społecznej kulturalnej, artystycznej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej na rzecz różnych grup interesariuszy rewitalizacji							
6.	Tworzenie produktów regionalnych, dzięki którym poprawi się sytuacja gospodarcza na obszarze rewitalizacji a także poprawa sytuacji obiektów o znaczeniu historycznym							
7.	Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń poprzez wymianę źródeł ciepła na ekologiczne i/lub instalację OZE na obszarze rewitalizacji zarówno przez osoby prywatne, jak i przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje oraz wspólnoty mieszkaniowe							

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Public relations dokumentu

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie ich tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia. Szeroka komunikacja stanowić będzie jeden z fundamentów powodzenia całego procesu rewitalizacji, służąc osiągnięciu wizji obszaru rewitalizacji.

Podmiotami odpowiedzialnymi za organizację oraz przeprowadzenie działań promocyjnych związanych z opracowaniem i wdrażaniem założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, a w jego ramach również wszystkich projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych – jest Koordynator ds. rewitalizacji wyznaczony z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu we współpracy z pracownikiem ds. Informatyki i Informacji Publicznej. Jednostki te mają za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów oraz rezultatach działań na poziomie obszaru rewitalizacji oraz całej gminy. Do zakresu ich działań należy wsparcie skutecznej komunikacji, opierającej się na następujących kanałach i narzędziach komunikacji:

- Internet – aktualizacja ogłoszeń dotyczących Rewitalizacji 2016–2023 na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://polaniec.bip.gov.pl>), poczta elektroniczna pracownika z UMiG w Połańcu odpowiedzialnego za kontakt z interesariuszami w sprawie rewitalizacji (joanna.pietras@poczta.polaniec.eu);
- komunikacja bezpośrednia – warsztaty, spotkania, posiedzenia itp.

Działania promujące będą miały zarówno zasięg lokalny, jak i regionalny oraz skierowane będą do interesariuszy rewitalizacji, tj. takich grup odbiorców, jak:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe
- 2) mieszkańcy gminy;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki organizacyjne gminy;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych działań rewitalizacyjnych.

Ponadto odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań rewitalizacyjnych spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

Gmina Połaniec na etapie sporządzenia dokumentu stosowała zasady promocji wynikające z umowy dotacji na realizację projektu „Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Świętokrzyskiego.

2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań, oceny oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu

2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się odbywało w oparciu o monitoring zmierzający do oceny stopnia realizacji celów rewitalizacji, a także zaplanowanych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami, zajmować się będzie Koordynator ds. rewitalizacji powołany w ramach Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy w UMiG w Połańcu we współpracy z innymi jego pracownikami. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne referaty Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze rewitalizacji i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Koordynator jako osoba odpowiedzialna za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie, będzie miał również następujące zadania:

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie określonego dla celów i projektów zestawu wskaźników;
- 2) sporządzanie co 3 lata raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu i przedstawianie go do zaopiniowania przez Komitet Rewitalizacji, a następnie po pozytywnym zaopiniowaniu do zatwierdzenia przez Radę Miejską w Połańcu;
- 3) udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy (portal.polaniec.eu w zakładce „Aktualności”) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (polaniec.bip.gov.pl w zakładce „Ogłoszenia”) oraz przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

Rada Miejska w Połańcu analizować będzie postępy w realizacji głównych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez:

- 1) akceptację raportu/sprawozdania z postępu we wdrożeniu zapisów,
- 2) uwzględnienie i wprowadzanie zmian w zaplanowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych zawartych w programie, a służących realizacji zadań własnych do załącznika do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy (zgodnie z art. 21 ustawy o rewitalizacji).

Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe, jak i finansowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji GPR oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy (tabela 17). Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie corocznie. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania dokumentu, czyli według stanu na koniec 2014 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, referaty UMiG w Połańcu, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne

za realizację poszczególnych projektów wchodzących w skład GPR zobowiązane są do składania informacji okresowej do Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania GPR.

Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji projektów, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych przedsięwzięć współfinansowanych środkami finansowymi z Unii Europejskiej, w tym przygotowywania i przedkładania IZ RPO sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatność.

Tabela 17 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023

Założenia GPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość bazowa dla obszaru rewitalizacji (stan na 31.12.2014 r.)	Średnia wartość dla gminy (stan na 31.12.2014 r.)
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA					
Cel 1.	Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców	km ²	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0,002	0,013
	Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0,0	0,1
Cel 2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	76	54
	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1 000 mieszkańców	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	40	31
	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	84	31
	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	13	12
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (dane dla gminy)	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu		28
	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	18	8

Projekty/Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	WSKAŹNIKI PRODUKTU				
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Beneficjenci projektów	0	–
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	Beneficjenci projektów	0	–
	Liczba osób objętych wsparciem	osoby	Beneficjenci projektów	0	–
	WSKAŹNIKI REZULTATU				
	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Beneficjenci projektów	0	–

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Przyjęto, że Gminny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Przedsięwzięcia odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców wyznaczonego obszaru, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji dokument będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec (przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu oraz sporządzonego przez nich raportu/sprawozdania z postępu w realizacji założeń dokumentu) raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w programie. Ocena sporządzona przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec będzie podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz opublikowana zostanie na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Dopuszcza się również możliwość wcześniejszego wystąpienia z wnioskiem o zmianę treści dokumentu do Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec w ramach inicjatywy co najmniej 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia, że program wymaga zmiany, Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec wystąpi do Rady Miejskiej w Połańcu z wnioskiem o jego zmianę. Dołączona zostanie do niego ww. opinia. Rada Miejska jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie. W tej sytuacji zmiana będzie dokonywana w trybie w jakim program był uchwalony. W przypadku, gdy nie będzie ona dotyczyła listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie będzie wymagać zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne, jak również postępowanie w sprawie uzyskania opinii (o których mowa w art. 17 ust 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji).

W sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów dokumentu (w wyniku przeprowadzonej oceny), Rada Miejska uchyli uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec.

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizacji z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ocena wszystkich zrealizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o 5 zasadniczych kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele programu odpowiadają charakterowi i skali potrzeb wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji.
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja założeń programowych i stopnia realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie zostanie podzielona na następujące części:

- 1) *ex-ante* (przed realizacją GPR) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem dokumentu);
- 2) *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. rewitalizacji z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu, który będzie na jej podstawie przygotowywał sprawozdanie z realizacji GPR, co najmniej raz na 3 lata (jest to również instrument monitorowania bieżących zmian w otoczeniu);

- 3) *mid-term* (śródkresowa) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego możliwa jest aktualizacja dokumentu;
- 4) *ex-post* (na zakończenie wdrażania GPR) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych projektów w ramach GPR z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w GPR, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań.

3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców. Ogólny schemat mechanizmów włączenia interesariuszy rewitalizacji na poszczególnych etapach rewitalizacji przedstawia tabela 18.

Tabela 18 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji

Realizowane działania	Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa (mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji)
DIAGNOZOWANIE	
Diagnoza gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne (sołectwa gminy i osiedla miasta), we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji: - analiza wskaźnikowa ilościowa i jakościowa koncentracji problemów na podstawie ustalonych wskaźników dla poszczególnych jednostek we wszystkich ww. sferach; - analiza jakościowa potencjałów; - delimitacja przestrzenna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.	1. Przeprowadzenie w dniu 13.07.2016 roku spotkania roboczego z radnymi Rady Miejskiej w Połancu, na których omówiona została metodologia i przedstawione zostały wyniki przeprowadzonej diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec w podziale na sołectwa gminy i osiedla miasta, a także ustalona została wstępna propozycja granic obszaru rewitalizacji do konsultacji zewnętrznych. 2. Przeprowadzenie spaceru studyjnego połączonego z wizją lokalną z pracownikiem Urzędu Miasta i Gminy w Połancu w dniu 03.06.2016 roku w celu określenia problemów i skali potrzeb rewitalizacyjnych w sferze funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. 3. Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z diagnozą gminy i mapami poglądowymi granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (w terminie od 15.06.2016 roku do 14.07.2016 roku oraz powiadomienie 7 dni wcześniej, tj. 07.06.2016 roku) w następujących formach: 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć: - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Miasta i Gminy Połaniec; - bezpośrednio do pokoju nr 203 w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec; 2) otwarte spotkanie z interesariuszami rewitalizacji z możliwością złożenia uwag i opinii, które odbyło się w dniu 13.07.2016 roku w Sali 129 w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec; 3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w pokoju 203 w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec. 7. Przeprowadzenie na komisji Rady Miejskiej w Połancu w dniu 13.07..2016 roku prezentacji dotyczącej metodologii wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z ustalonym po konsultacjach społecznych przebiegiem granic ww. obszarów. Dokumenty dostępne były w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Połaniec (w zakładce „Aktualności”) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (http://polaniec.bip.gov.pl/ogloszenia). Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji niezwłocznie po zakończeniu niniejszych konsultacji została opracowana i opublikowana w dniu 14.07.2016 roku na stronie podmiotowej gminy i w BIP informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem oraz raport z przebiegu konsultacji społecznych.

PROGRAMOWANIE	
Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023: - projektowanie i wybór rozwiązań; - określenie głównych założeń dokumentu; - identyfikacja i zaplanowanie listy projektów podstawowych oraz uzupełniających realizowanych przez różnych interesariuszy rewitalizacji; - określenie ram organizacyjno-finansowych realizacji rewitalizacji; - przeprowadzenie odpowiednich uzgodnień i zaopiniowanie dokumentu.	1. Publikacja w dniu 25.05.2016 roku obwieszczenia o podjęciu przez Radę Miejską w Połańcu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji oraz zaproszenie do udziału w opracowaniu dokumentu na oficjalnej stronie internetowej gminy (w zakładce „Aktualności”) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej(http://polaniec.bip.gov.pl), na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu. 2. Przeprowadzenie badania ankietowego on-line mieszkańców w terminie od 25.05.2016 roku do 27.06.2016 roku, które miało na celu poznanie opinii na temat aktualnych problemów, zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz potrzeb i oczekiwanych działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. 3. Przeprowadzenie wywiadów grupowych w dniu 16.09.2016 roku z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, mieszkańcami – ludźmi młodymi, sołtysami, Radnymi w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. 4. Przeprowadzenie w terminie od 28.09.2016 roku do 14.10.2016 roku otwartego naboru na członków Komitetu Rewitalizacji zgodnie z procedurą zawartą w Regulaminie, przyjętym <i>Uchwałą Nr XXI/284/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 14 września 2016 roku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji</i>. Zgłoszenia kandydatów na członka Komitetu Rewitalizacji można było dokonać poprzez czytelne wypełnienie Formularza zgłoszeniowego na członka Komitetu Rewitalizacji oraz dostarczenie go w następujący sposób: - drogą elektroniczną w formie skanu na podany adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu; - bezpośrednio do pokoju nr 203 w Urzędzie Miasta i Gminy w Połańcu. 5. Przeprowadzenie otwartego naboru projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji w terminie od 19.10.2016 roku do 24.10.2016 roku poprzez fiskę projektową, którą można było złożyć: - drogą elektroniczną na podany adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Połaniec; - bezpośrednio do pokoju nr 203 w Urzędzie Miasta i Gminy w Połańcu. 6. Przeprowadzenie 2 spotkań informacyjno-warsztatowych dla mieszkańców (interesariuszy rewitalizacji) wyznaczonego obszaru rewitalizacji w dniu 8.11.2016 roku. 7. Konsultacje społeczne dokumentu (w terminie od 02.02.2017 roku do 03.03.2017 roku oraz powiadomienie 7 dni wcześniej, tj. 26.01.2017 roku) w następujących formach: 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć: - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Połaniec; - bezpośrednio do Biura Obsługi Interesanta w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec; 2) otwarte spotkanie informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji z możliwością składania uwag, opinii w dniu roku ;

	3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec; 4) robocze spotkanie konsultacyjne dla Komitetu Rewitalizacji w dniu roku w Urzędzie Miasta i Gminy Połaniec. Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji niezwłocznie po zakończeniu niniejszych konsultacji została opracowana i opublikowana na stronie podmiotowej gminy i w BIP informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem.
WDRAŻANIE (FINANSOWANIE)	
Wdrażanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023: - realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych (w tym w ramach partnerstw międzysektorowych); - prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy rewitalizacji.	1. Organizacja przez gminę otwartego naboru na partnera/partnerów spoza sektora finansów publicznych do wspólnej realizacji projektu zgodnie z <i>Ustawą z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.). 2. Konkurs ofert dla organizacji pozarządowych na „wkład własny” do projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. 3. Konkurs architektoniczny lub architektoniczno-urbanistyczny w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji. 4. Planowanie partycypacyjne obejmujące cykl spotkań służących zagospodarowaniu przestrzeni. 5. Spacerki badawcze dla określonych grup społecznych w celu ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych. 6. Realizacja projektów przez różnych beneficjentów (w tym w partnerstwach międzysektorowych). 7. Wspólne podejmowanie decyzji/kształtowanie przestrzeni/rozwiązywanie problemów/opiniowanie rozwiązań w trakcie cyklicznych spotkań Komitetu Rewitalizacji. 8. Spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami organizowane w miarę postępu wdrożenia projektów. 9. Realizacja małych inicjatyw interesariuszy rewitalizacji i wydarzeń lokalnych związanych z rewitalizacją.
MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA	
Ocena realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023: - prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji; - wykonanie ewaluacji założeń programowych; - aktualizacja dokumentu.	1. Opiniowanie cyklicznych raportów/sprawozdań z postępu w realizacji dokumentu przez Komitet Rewitalizacji oraz ich upublicznianie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. 2. Spotkania informacyjno-konsultacyjne w celu przekazywania informacji na temat postępu we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych. 3. Opracowanie ewaluacji <i>mid-term</i> i <i>ex-post</i> z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii mieszkańców na temat efektywności przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych. 4. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o aktualizację dokumentu przez inicjatywę co najmniej 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. 5. Opiniowanie zgłoszonych wniosków o aktualizację dokumentu przez Komitet Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowy opis dotyczący przebiegu konsultacji społecznych i efektów poszczególnych metod partycypacji społecznej oraz mechanizmów włączenia społeczności lokalnej na etapie diagnozowania i programowania, zamieszczony jest chronologicznie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://polaniec.bip.gov.pl/ogloszenia/konsultacje-spoeczne-w-sprawie-obszaru-rewitalizacji.html>), dzięki czemu udokumentowany został udział w nim różnych interesariuszy. Zastosowane mechanizmy włączenia dostosowane były do wszystkich potencjalnych interesariuszy rewitalizacji z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego.

Realizacja oraz zaplanowanie różnorodnych form partycypacji społecznej oraz aktywizacji społeczności lokalnej umożliwiło dotarcie do szerokiego grona przedstawicieli interesariuszy oraz poznanie ich potrzeb i oczekiwań w celu dostosowania wsparcia. Wartością dodaną przeprowadzonych metod partycypacji i „budowania” partnerstwa była możliwość skonfrontowania wiedzy o wielu aspektach funkcjonowania obszaru rewitalizacji przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadziło do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych na nim działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania dokumentu będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o rewitalizacji „partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji”.

W związku z powyższym na etapie sporządzenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023*, zgodnie z procedurą określoną przepisami ww. ustawy, powołany został Komitet Rewitalizacji, w skład którego wchodzi interesariusze rewitalizacji, tj. przedstawiciele mieszkańców gminy (w tym obszaru rewitalizacji), organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych gminy oraz innych grup społecznych. Pierwszym etapem procedury było uchwalenie przez Radę Miejską w Połańcu *Uchwały nr XXIX/186/2016 z dnia 14 września 2016 roku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji wraz z załącznikiem, stanowiącym Regulamin Komitetu Rewitalizacji*.

Podjęcie uchwały poprzedzone było konsultacjami społecznymi przeprowadzonymi od dnia 28.07.2016 roku do dnia 26.08.2016 roku w następujących formach: zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego (dostarczanego drogą elektroniczną na podany adres e-mail, drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, bezpośrednio do pokoju nr 203A w budynku ww. Urzędu), otwartego spotkania konsultacyjnego z interesariuszami rewitalizacji z zapewnieniem możliwości przedstawienia uwag, opinii i propozycji (w dniu 17.08.2016 roku) oraz zbierania uwag ustnych do protokołu w pokoju nr 129 w budynku ww. Urzędu. Wszystkie dokumenty dostępne były w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy w Połańcu oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Połaniec (w zakładce „Aktualności”) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (polaniec.bip.gov.pl w zakładce „Ogłoszenia”). Powiadomienie o planowanych konsultacjach zamieszczone zostało 7 dni wcześniej, tj. dnia 12.08.2016 roku. Po podjęciu ww. uchwały przez Radę Miejską na zasadach określonych w przyjętym *Regulaminie Komitetu Rewitalizacji* ogłoszony został na stronie internetowej gminy, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy Połaniec otwarty nabór na członków Komitetu Rewitalizacji, który trwał od 28.09.2016 roku do 16.10.2016 roku włącznie. Zgłoszeń kandydatów można było dokonać poprzez wypełnienie *Formularza zgłoszeniowego na członka Komitetu Rewitalizacji* oraz dostarczenie go w taki sam sposób, jak w przypadku ww. formularza konsultacyjnego. Organem właściwym do rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur był Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec. Wybrani kandydaci zostali powołani na członków Komitetu Rewitalizacji *Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec nr 80/2016 z dnia 21 października 2016 roku w sprawie wyznaczenia składu Komitetu Rewitalizacji do spraw przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023* (zgodnie z limitami osobowymi określonymi w Regulaminie).

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec w zakresie rewitalizacji.

Zasady jego działania określa *Regulamin Komitetu Rewitalizacji*, stanowiący załącznik do uchwały XXIX/186/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 14 września 2016 roku. Według zapisów niniejszego regulaminu Komitet uprawniony jest do opiniowania GPR na etapie opracowania, a następnie jego wdrażania, monitorowania i ewaluacji oraz

podejmowania inicjatyw związanych z rewitalizacją w Gminie Połaniec. Ponadto uczestniczy w sporządzaniu i opiniowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej w Połańcu oraz zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec związanych z rewitalizacją.

4. Procedura strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko oraz opiniowania przez właściwe instytucje

Do uzupełnienia po przeprowadzeniu procesu opiniowania przez instytucje wymienione w art. 17 ust 2 pkt 4 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), a także uzgodnieniu braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 47 i 49 *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.).

5. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) na okres nie dłuższy niż 10 lat, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z dyspozycją niniejszej ustawy ustanowienie SSR wraz ze szczegółowym zakresem jej regulacji będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej w Połańcu, która zostanie podjęta na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec. Jednak możliwość ustanowienia SSR pozostaje jako opcja, która zostanie zrealizowana, o ile wystąpią czynniki potwierdzające zasadność tej decyzji w kontekście optymalnego wykorzystania jej narzędzi.

6. Sposób realizacji dokumentu a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie

6.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji nie są wymagane zmiany w następujących uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 *Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610):

1. *Uchwale nr XLVII/277/10 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 28 stycznia 2010 roku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2010–2016.*
2. *Uchwale nr V/23/03 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zasad i kryteriów wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.*

Do 31 grudnia 2016 roku obowiązywał *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Połaniec na lata 2012–2016* przyjęty ww. uchwałą przez Radę Miejską w Połańcu. Podczas planowanej aktualizacji ww. programu należy wziąć pod uwagę możliwość aktualizacji zapisów dotyczących:

- zasad wynajmu lokali mieszkalnych z zasobu mieszkaniowego gminy;
- stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy;
- zasad polityki czynszowej.

6.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku ze sporządzeniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023* nie przewiduje się wprowadzania zmian w aktualnie obowiązującym dokumencie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Połaniec* ustanowionym Uchwałą nr XXXI/199/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 października 2016 roku.

W części wyznaczonego obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte:

1. Uchwałą nr XXXII/232/05 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 czerwca 2005 roku zmieniająca Uchwałę Nr XXIV/149/2007 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 28 września 2000 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Winnica.
2. Uchwałą nr XXI/118/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 24 kwietnia 2008 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Połaniec – część II obejmująca zachodnią część miasta.
3. Uchwałą nr XXXII/231/05 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 czerwca 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Połaniec – część I obejmująca północną część miasta od rzeki Czarnej.

Spis fotografii

Fotografia 1 Mieszkania socjalne i komunalne zlokalizowane na ulicy Zrębińskiej w Połańcu	35
Fotografia 2 Plac targowy (zieleniak) przy ul. Stefana Czarnieckiego w Połańcu	43
Fotografia 3 Dysonanse wysokościowe przy Placu Uniwersału Połanieckiego w Połańcu	44
Fotografia 4 Teren i budynek przyległy do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Połańcu.....	45
Fotografia 5 Nieużytki zielone przy istniejącym zbiorniku wodnym przy rzece Wschodniej w Połańcu	47

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Połaniec	28
Mapa 2 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec.....	29
Mapa 3 Obszar przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 względem poziomu dopuszczalnego ($50\mu\text{g}/\text{m}^3$) i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku w województwie świętokrzyskim	46

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec	25
Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji ..	30
Schemat 3 Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023	57
Schemat 4 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk	58
Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Połaniec	95

Spis tabel

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do ponadlokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych.....	11
Tabela 2 Średnie % wyniki z wybranych części egzaminu gimnazjalnego w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji (Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Królowej Jadwigi w Połańcu) i Gminy Połaniec	39
Tabela 3 Organizacje pozarządowe zarejestrowane w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec w 2016 r.	40
Tabela 4 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec	48
Tabela 5 Projekt podstawowy nr 1	60

Tabela 6 Projekt podstawowy nr 2	63
Tabela 7 Projekt podstawowy nr 3	65
Tabela 8 Projekt podstawowy nr 4	67
Tabela 9 Projekt podstawowy nr 5	69
Tabela 10 Projekt podstawowy nr 6	70
Tabela 11 Projekt podstawowy nr 7	72
Tabela 12 Projekt podstawowy nr 8	74
Tabela 13 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	77
Tabela 14 Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy na terenie Gminy Połaniec	84
Tabela 15 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec	91
Tabela 16 Harmonogram wdrażania dokumentu	96
Tabela 17 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023.....	103
Tabela 18 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji	108

Spis wykresów

Wykres 1 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Połaniec	32
Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Połaniec.....	32
Wykres 3 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Połaniec w latach 2010–2014.....	33
Wykres 4 Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2014 r.(liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu na 1 000 mieszkańców)	35
Wykres 5 Wskaźnik % wykrywalności przestępstw na obszarze rewitalizacji w latach 2013–2014 w odniesieniu do Gminy Połaniec.....	37
Wykres 6 Wskaźnik % wykrywalności przestępstw na obszarze rewitalizacji w 2014 roku w odniesieniu do Gminy Połaniec.....	37
Wykres 7 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji (Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Połańcu) i Gminy Połaniec	38
Wykres 8 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 tys. mieszkańców w Gminie Połaniec w latach 2010–2014	40
Wykres 9 Porównanie zameldowań i wymeldowań na obszarze Miasta Połaniec w latach 2010–2014	41
Wykres 10 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Połaniec, powiatu staszowskiego, województwa świętokrzyskiego i Polski.....	42

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji